

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
III kwartał 2016**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 91

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz),
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildrim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2016

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

Nr rej. PR 18397

SPIS TREŚCI

I.	UWAGI WSTĘPNE, METODYKA BADANIA	4
II.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	6
III.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	8
	1. Wnioski ogólne	8
	2. Wyniki szczegółowe	11
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	11
	SYTUACJA FINANSOWA	13
	ZAPASY	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	17
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	19
	ZATRUDNIENIE	21
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	23
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	25
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	27
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	29
	CENY TOWARÓW	31
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	31
IV.	SUMMARY	32

I. UWAGI WSTĘPNE, METODYKA BADANIA

Badania koniunktury gospodarczej metodą testu są prowadzone w celu uzyskania informacji o stanie gospodarki. Do głównych zalet tych badań należą szybkość pozyskiwania informacji oraz ich aktualność. Jednym z ośrodków prowadzących badania koniunktury gospodarczej jest Instytut Rozwoju Gospodarczego SGH (IRG SGH). Instytut rozpoczął badania koniunktury w 1986 roku, korzystając z doświadczeń wiodących europejskich ośrodków: ISCO (*Istituto Nazionale per lo Studio Della Congiuntura*, obecnie ISAE) z Rzymu i IFO (*Institut für Wirtschaft*) z Monachium. Obecnie w IRG SGH prowadzone są badania koniunktury w przemyśle przetwórczym, rolnictwie, budownictwie, handlu, bankowości oraz badania kondycji gospodarstw domowych. Badanie koniunktury w handlu prowadzone jest nieprzerwanie od października 1993 roku.

Dane gromadzone w badaniach koniunktury są wykorzystywane zarówno do oceny bieżących zmian poziomów aktywności gospodarczej, jak również długookresowych trendów rozwojowych. Ponadto mogą być one również wykorzystywane do porównań międzynarodowych dzięki wykorzystaniu standaryzowanych narzędzi badawczych.

Źródłem informacji dla prowadzonych badań są odpowiedzi przedsiębiorstw handlowych, które dobrowolnie uczestniczą w badaniu. Gwarantuje to niezależność pozyskiwania informacji. Próba przedsiębiorstw do badań dobierana jest losowo (po dokonaniu warstwowania w populacji generalnej przedsiębiorstw), tak aby zapewnić jej reprezentatywność ze względu na podstawowe cechy populacji. Pytania kierowane do przedsiębiorstw handlowych mają charakter jakościowy.

Respondenci regularnie dokonują oceny poszczególnych zmiennych charakteryzujących w sposób wielowymiarowy działalność gospodarczą. Co kwartał przedmiotem badania są:

- zmiany ogólnej sytuacji przedsiębiorstw,
- sytuacja finansowa przedsiębiorstw,
- zapasy,
- zakupy od dostawców krajowych,
- zakupy od dostawców zagranicznych,
- zatrudnienie,
- ceny,
- konkurencja pomiędzy przedsiębiorstwami,
- ilość (wolumen) sprzedawanych towarów,
- powierzchnia magazynowa,
- ocena ogólnej sytuacji przedsiębiorstw,
- czynniki ograniczające polepszenie sytuacji przedsiębiorstw.

Dokonując oceny zmian, jakie nastąpiły w badanych obszarach działalności gospodarczej, respondenci wyróżniają dla każdego zjawiska trzy sytuacje:

- stan typowy (bez zmian),
- pogorszenie sytuacji (spadek) oraz
- polepszenie sytuacji (wzrost).

W każdym pytaniu ankiety respondenci oceniają według tego schematu zarówno sytuację bieżącą (stan), jak i przewidywania na najbliższe 6 miesięcy (prognoza). Nowy kwartał oceniany jest na początku, a nie na końcu danego kwartału.

Podstawą do oceny zjawiska są statystyki bilansowe (saldo), obliczane dla wszystkich pytań ankiety jako różnice między odsetkiem odpowiedzi stwierdzających poprawę stanu a odsetkiem odpowiedzi stwierdzających jego pogorszenie, ważone wielkością zatrudnienia. Salda te przybierają wartości od -100 do +100. Na ich podstawie dokonywana jest ocena dynamiki poszczególnych zmiennych badanych w teście koniunktury.

Syntetyczną oceną koniunktury w handlu jest wskaźnik koniunktury (IRGTRD) liczony metodą IRG według następującego wzoru:

$$H = \frac{M + N - J}{3}$$

gdzie:

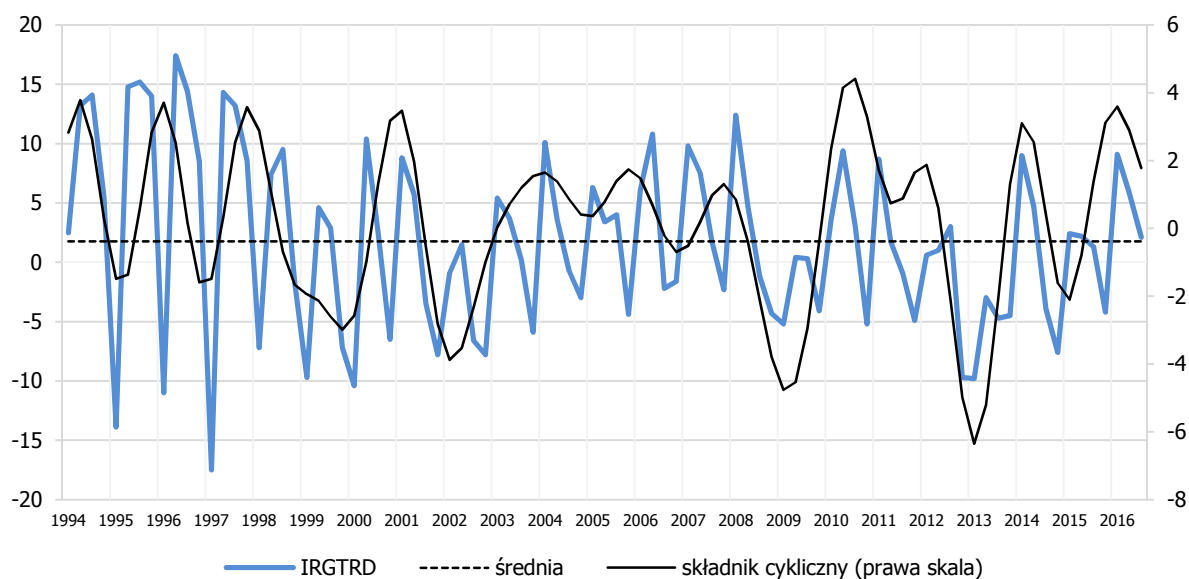
- M – saldo zmian w wielkości sprzedaży w handlu w kolejnych 6 miesiącach następujących po miesiącu, w którym przeprowadzono badanie;
- N – saldo zakupów towarów od dostawców krajowych i zagranicznych razem, dokonywanych przez przedsiębiorstwa handlowe w kolejnych 6 miesiącach następujących po miesiącu, w którym przeprowadzono badanie
- J – saldo odpowiedzi na pytanie o stan zapasów w miesiącu, w którym przeprowadzono badanie.

Wyniki ankiety są obliczane dla całego kraju w następujących przekrojach:

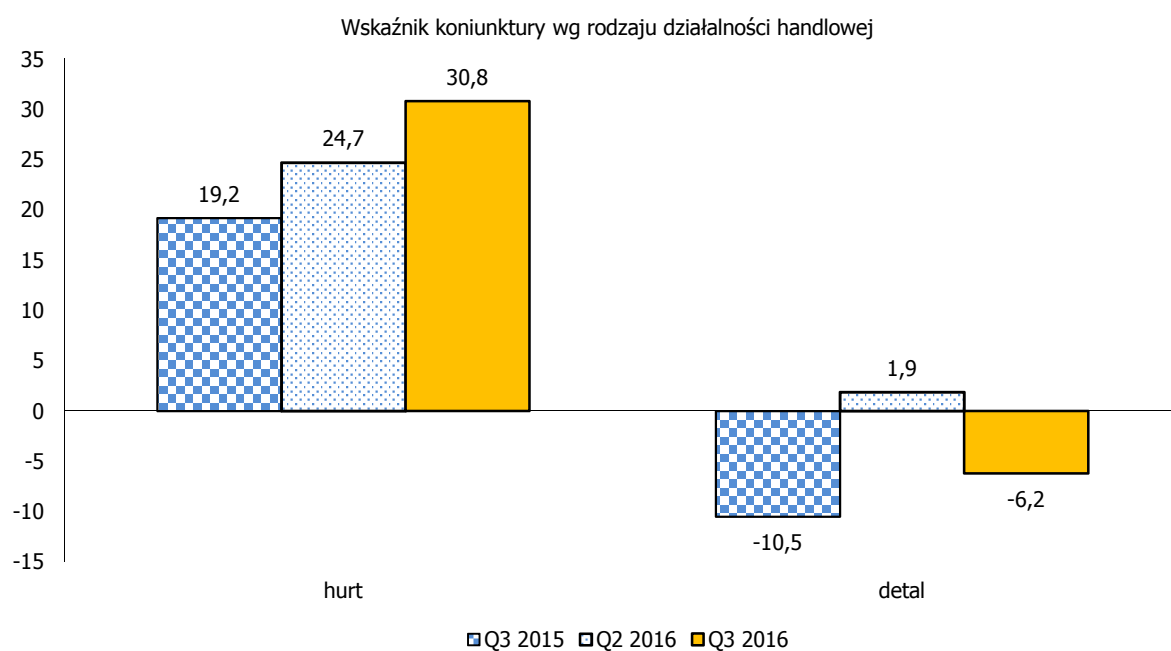
- charakter prowadzonej działalności (hurt, detal),
- wielkość ośrodków, w których prowadzą swoją działalność,
- wielkość przedsiębiorstw mierzona liczbą zatrudnionych,
- dziedziny działalności handlowej (branże).

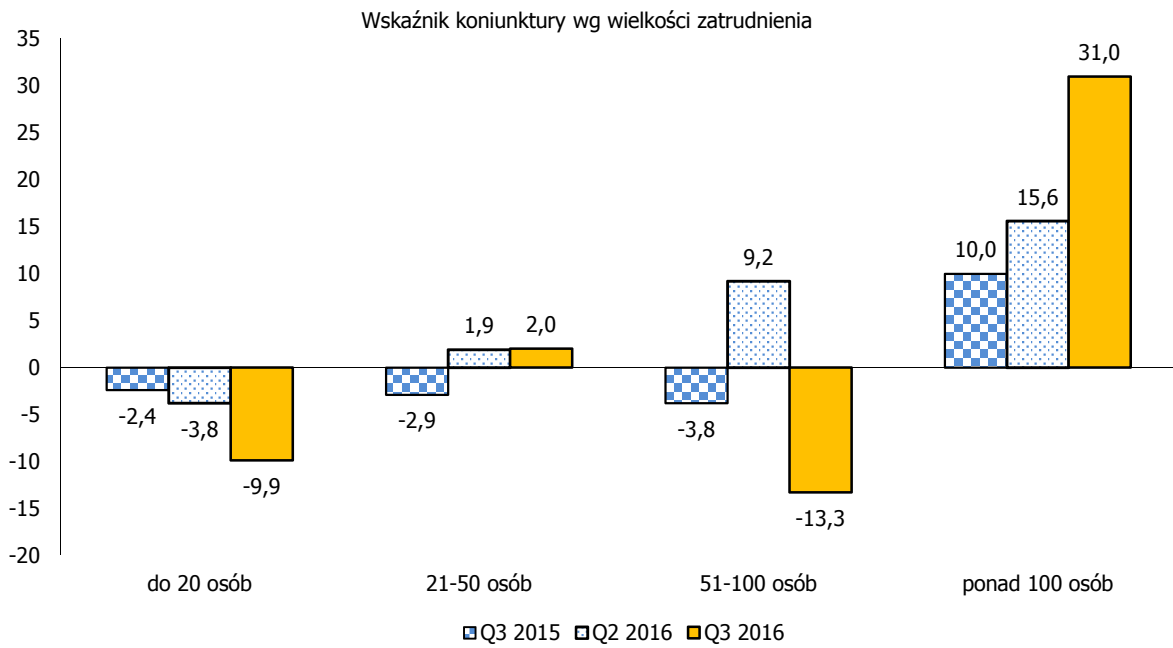
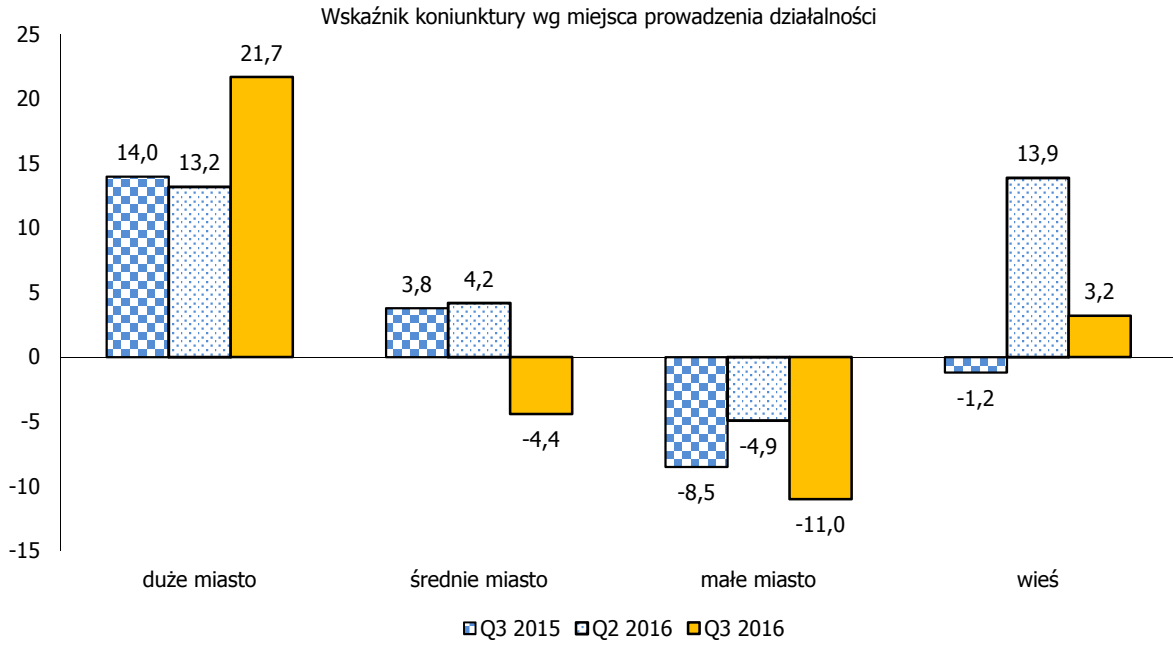
Opracowanie przedstawia wyniki 91 edycji badania koniunktury w polskim handlu wewnętrznym i dotyczy przebiegu koniunktury w trzecim kwartale 2016 roku oraz prognozy na najbliższe sześć miesięcy. W badaniu uczestniczyło 128 przedsiębiorstw handlowych.

II. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	5,5	-1,4	4,2	13,7	8,7
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-2,7	-11,5	-2,6	-2,6	-1,4
3. zapasy - stan	-1,0	-0,3	-25,7	-6,6	0,9
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	1,3	-4,2	9,1	5,9	2,1

III. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w III kwartale 2016 r. uległa pogorszeniu. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się o 3,8 punktu i obecnie wynosi +2,1 pkt. Jest jednak wyższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (o 0,8 punktu) oraz od średniej dla trzeciego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona +0,1 pkt.).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano wzrost wartości wskaźnika w grupie dużych przedsiębiorstw (z +15,6 pkt. do +31,0 pkt.) oraz w grupie przedsiębiorstw zatrudniających od 21 do 50 osób (z +1,9 pkt. do +2,0 pkt.). W pozostałych grupach sytuacja przedstawia się następująco: w przedsiębiorstwach zatrudniających od 51 do 100 pracowników nastąpił głęboki spadek z +9,2 pkt. do -13,3 pkt., a w przedsiębiorstwach zatrudniających do 20 pracowników – spadek z -3,8 pkt. do -9,9 pkt.

3. Poprawę koniunktury zanotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą hurtową – wzrost o 6,1 pkt. (z +24,7 pkt. do +30,8 pkt.). W przypadku przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą we wszystkich formach (detaliczną, hurtową i mieszaną) – odnotowano spadek o 7,6 pkt. (z +7,4 pkt. do -0,2 pkt.). Dla przedsiębiorstw prowadzących działalność detaliczną wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu kwartału o 8,1 pkt. do poziomu -6,2 pkt.

4. W przekroju wg miejsca prowadzenia działalności poprawę koniunktury zaobserwowano jedynie w przedsiębiorstwach handlowych działających w dużych miastach (wzrost o 8,5 pkt. z +13,2 pkt. do +21,7 pkt.). Dla tej grupy przedsiębiorstw wskaźnik koniunktury osiągnął najwyższą wartość. Najniższą wartość wskaźnika koniunktury (w wysokości -11,0 pkt.) odnotowano dla przedsiębiorstw działających w małych miastach. Dla pozostałych grup otrzymano następujące rezultaty: przedsiębiorstwa ze wsi – spadek z +13,9 pkt. do +3,2 pkt., a ze średnich miast – spadek z +4,2 pkt. do -4,4 pkt.

5. Wartość ogólnego wskaźnika koniunktury w handlu obniżyła się. Spadły również wartości sald odpowiedzi na pytania dotyczące: zmian ogólnej sytuacji, zmian sytuacji finansowej przedsiębiorstw handlowych oraz zakupów od dostawców krajowych. Mimo to przedsiębiorcy są optymistycznie nastawieni i ocenili swoją ogólną kondycję jako dobrą. Przewidywania dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w najbliższych 6 miesiącach są jednak negatywne.

6. Od początku badań koniunktury w handlu, prowadzonych przez IRG SGH, trzy czynniki niezmiennie ograniczają poprawę sytuacji przedsiębiorstw handlowych: konkurencja, koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w analizowanym kwartale. W porównaniu z II kwartałem 2016 r. zwiększył się odsetek przedsiębiorstw wskazujących koszty zatrudnienia pracowników za główną przeszkodę w rozwoju działalności (z 55,8 % do 65,3 %). Zmniejszył się natomiast odsetek ankietowanych wskazujących, iż to konkurencja oraz niedostateczny popyt ograniczają poprawę ich sytuacji (zmiany, odpowiednio: z 73,6 % do 69,0 % oraz z 58,6 % do 52,9 %). Na kolejnych miejscach uplasowały się: inne (czynniki), powierzchnia sprzedaży oraz wysokość oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące zmiany ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych zmniejszyła się w stosunku do II kwartału 2016 r. o 7,7 pkt., osiągając poziom -7,0 pkt. Jest ona niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (+2,3 pkt. w III kwartale 2015 r.).

Przewidywania dotyczące najbliższych kilku miesięcy są również pesymistyczne; przedsiębiorstwa spodziewają się dalszego pogorszenia swojej ogólnej sytuacji.

8. Ocena ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych powiązana jest z oceną ich sytuacji finansowej. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zmianę sytuacji finansowej wyniosła -11,1 pkt i jest o 10,8 pkt. niższa niż kwartał wcześniej oraz o 12,4 pkt niższa od wartości z analogicznego okresu ubiegłego roku. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 11,6 % badanych przedsiębiorstw uznało, że względem II kwartału 2016 r. ich sytuacja poprawiła się, 65,7 % respondentów stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 22,7 % badanych odnotowało jej pogorszenie. Podobnie jak w przypadku przewidywań dotyczących ogólnej sytuacji, przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się również pogorszenia swojej sytuacji finansowej w najbliższych miesiącach.

9. Wartość salda odpowiedzi o wielkość zapasów podwyższyła się w stosunku do minionego kwartału o 7,5 pkt. (z poziomu -6,6 pkt) i wynosi +0,9 pkt. Jest wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (wzrost o 1,9 pkt.). Złożył się nie następujący rozkład odpowiedzi: 15,8 % badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 69,3 % nie zadeklarowało żadnych zmian w ich poziomie, a 14,9 % respondentów stwierdziło ich zmniejszenie się. Przewidywany jest spadek poziomu utrzymywanych zapasów w nadchodzących miesiącach.

10. W ciągu ostatniego kwartału zarejestrowano spadek wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców krajowych, z -2,0 pkt. do -6,7 pkt. Wartość salda była również niższa od wartości odnotowanej w analogicznym okresie ubiegłego roku (+7,2 pkt.). Prognozy na najbliższe miesiące są jednak pozytywne; przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się wzrostu zakupów od dostawców krajowych.

11. O 3,7 punktu zwiększyła się w ciągu kwartału wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (z poziomu -12,0 pkt. do -8,3 pkt.). Wartość salda zanotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku była zbliżona i wynosiła -8,1 pkt. Na bieżące saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 9,1 % respondentów w III kwartale 2016 r. zwiększyło – w porównaniu z II kwartałem 2016 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 73,5 % utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 17,4 % zmniejszyło je. Zakupy od dostawców zagranicznych asymetrycznie reagują na zmiany koniunktury, tzn. maleją przy spadku koniunktury i powoli zmieniają się wraz z jej poprawą. Zdaniem przedsiębiorców, w kolejnych miesiącach sytuacja ulegnie pogorszeniu (wartość salda prognostycznego wynosi -5,6 pkt.).

12. W ciągu ostatniego kwartału o 10,5 pkt. wzrosła wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wielkości zatrudnienia. Po raz pierwszy od 2008 roku przyjęła ona wartość dodatnią (+0,5 pkt.). Należy ją wiązać przede wszystkim z sezonowym wzrostem zatrudnienia. W analogicznym okresie ubiegłego roku osiągnęła ona poziom -1,0 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się jednak spadku zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

13. W III kwartale 2016 r. w 27,6 % przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2016 r. (w tym: w 6,7 % o więcej procent, w 9,6 % o tyle samo procent, a w 11,3 % o mniej procent), w 60,3 % ankietowanej grupy przedsiębiorców ceny nie zmieniły się, natomiast w 12,1 % obniżyły się. Przedsiębiorstwa spodziewają się wzrostu cen w kolejnym kwartale.

14. W ostatnich trzech miesiącach zwiększył się wolumen sprzedawanych towarów (wzrost wartości salda o 1,2 punktu). Wartość salda osiągnęła poziom 1,2 pkt., który był zbliżony do poziomu odnotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku (+2,0 pkt.). Na obecne saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 23,2 % przedsiębiorstw handlowych uznało, że w III kwartale 2016 r.

względem II kwartału 2016 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 54,8 % respondentów wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast u 22,0 % ankietowanych nastąpił spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy wzrost wielkości sprzedaży w najbliższym kwartale.

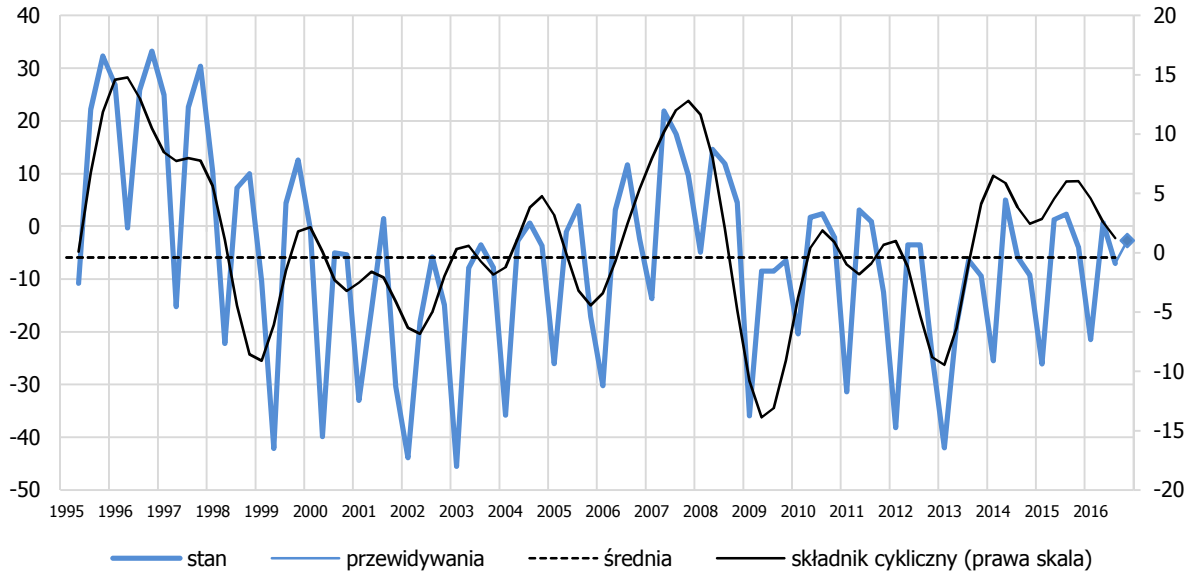
15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej zwiększyła się w ciągu kwartału, osiągając wartość +1,7 pkt. Jest ona wyższa niż rok wcześniej o 2,6 pkt. Prognozy są jednak pesymistyczne; przedsiębiorcy zamierzają zmniejszyć wielkość powierzchni magazynowej w kolejnych miesiącach.

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w III kwartale 2016 r. została przez nie oceniona jako dobra i wartość salda odpowiedzi na to pytanie wyniosła +16,1 punktu. Rozkład salda odpowiedzi jest następujący: 31,4 % badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 53,4 % ankietowanych za średnią, natomiast 15,3 % za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się pogorszenia swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w nadchodzącym okresie.

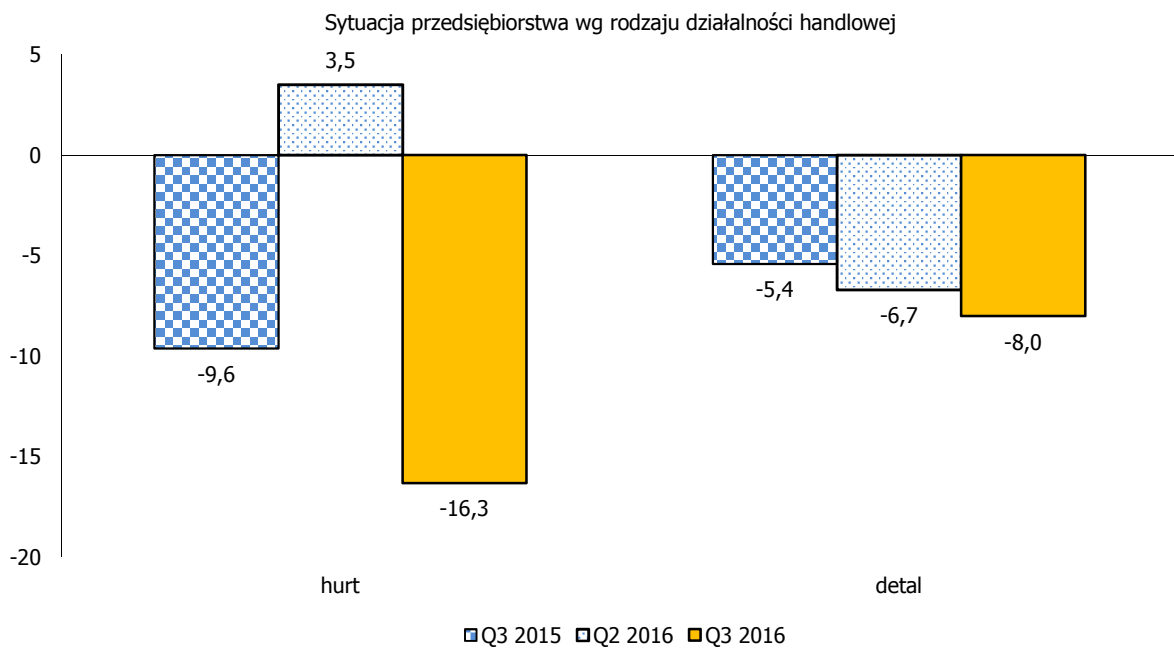
17. Od wielu lat na wysokim poziomie utrzymuje się dodatnia wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wzrostu konkurencji na rynku. W tej edycji badania spadła ona istotnie w stosunku do poprzedniego kwartału (o 8,7 punktu) i osiągnęła poziom +30,7 pkt. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 33,2 % ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w III kwartale 2016 r. względem II kwartału 2016 r. konkurencja dla nich wzrosła, 64,3 % nie zaobserwowało zmiany, a 2,5 % respondentów stwierdziło, że konkurencja dla nich zmniejszyła się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się dalszego wzrostu zagrożenia ze strony konkurencji w najbliższych miesiącach.

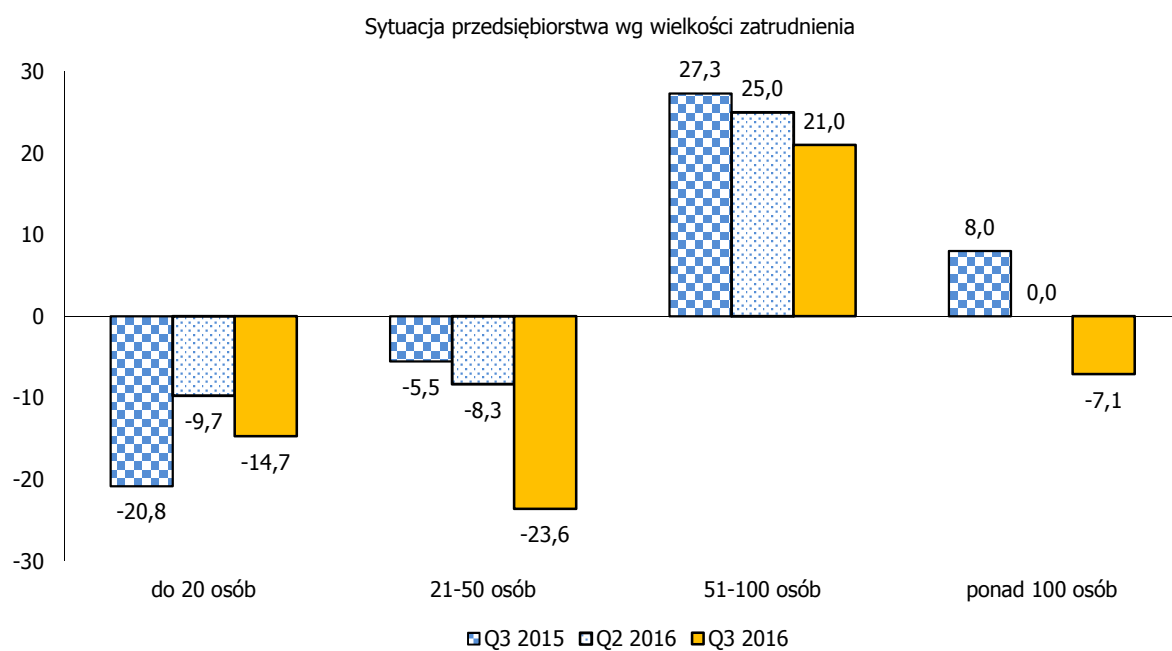
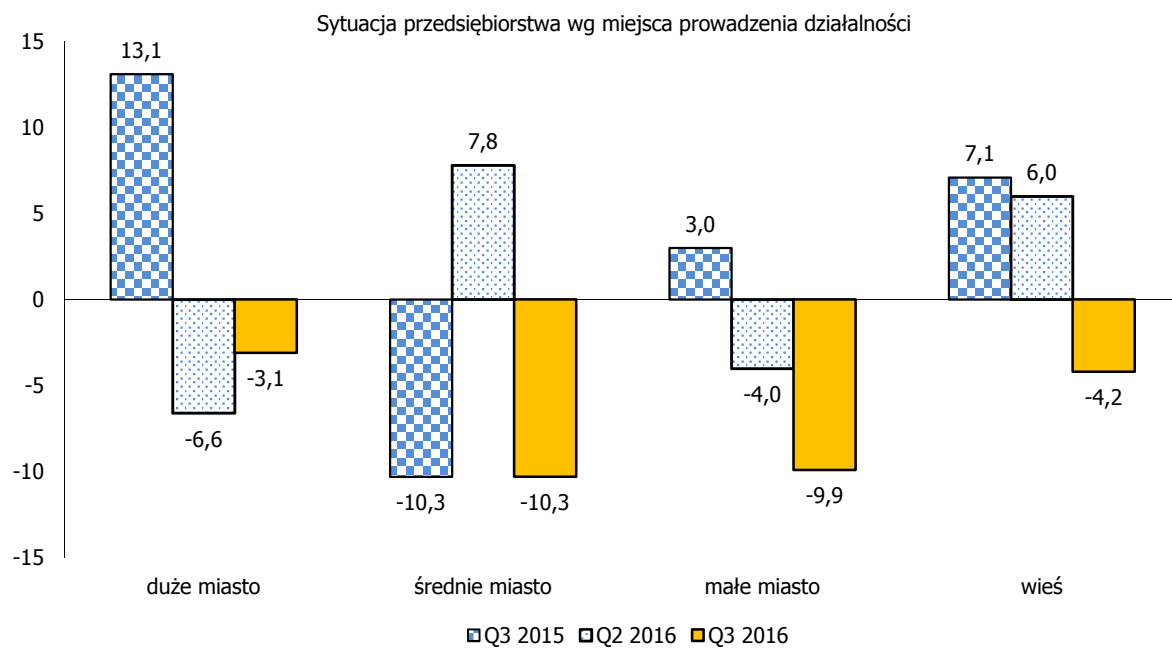
2. Wyniki szczegółowe

SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

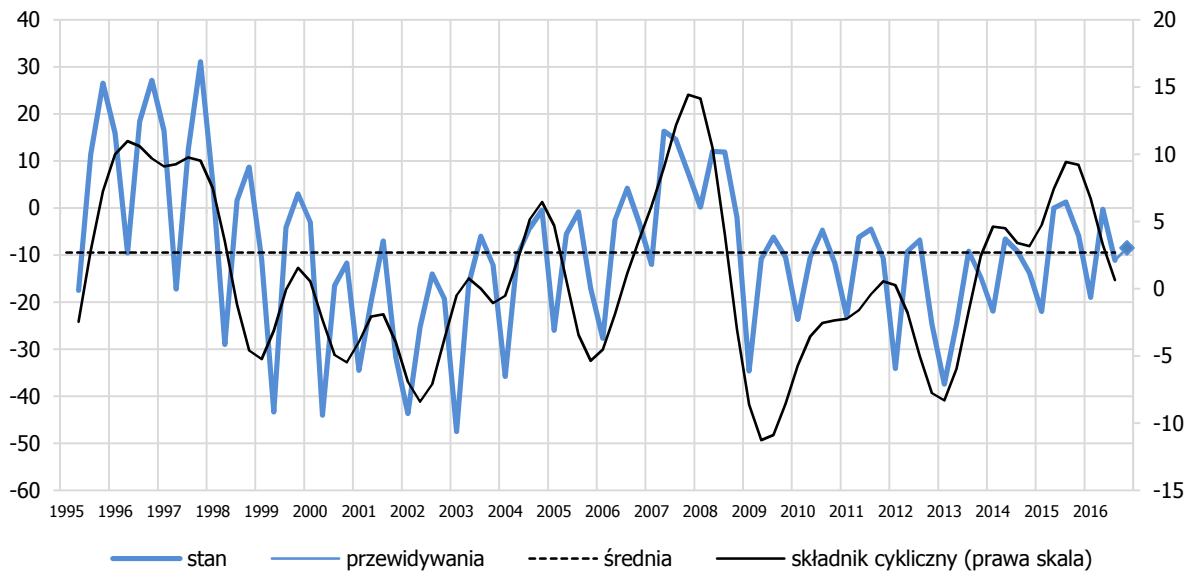

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	20,3	17,8	13,4	19,5	14,9	19,4
2. brak zmiany	61,7	60,5	51,8	61,6	63,2	58,6
3. pogorszenie	18,0	21,7	34,9	18,8	21,9	22,1
saldo (1.-3.)	2,3	-3,9	-21,5	0,7	-7,0	-2,7

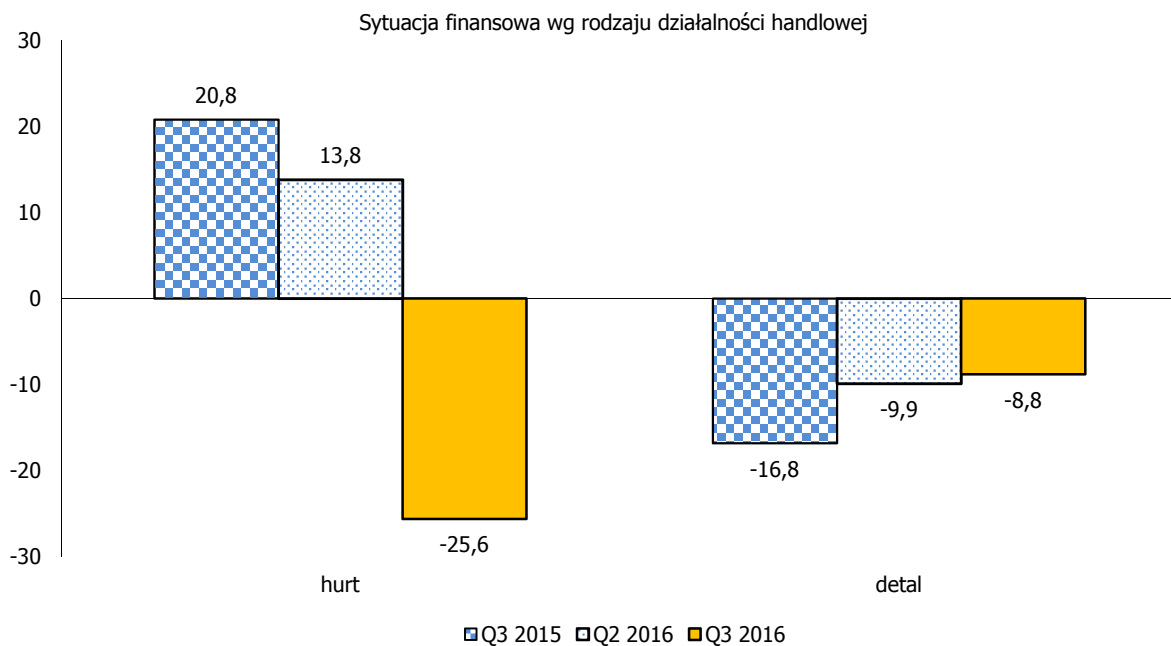

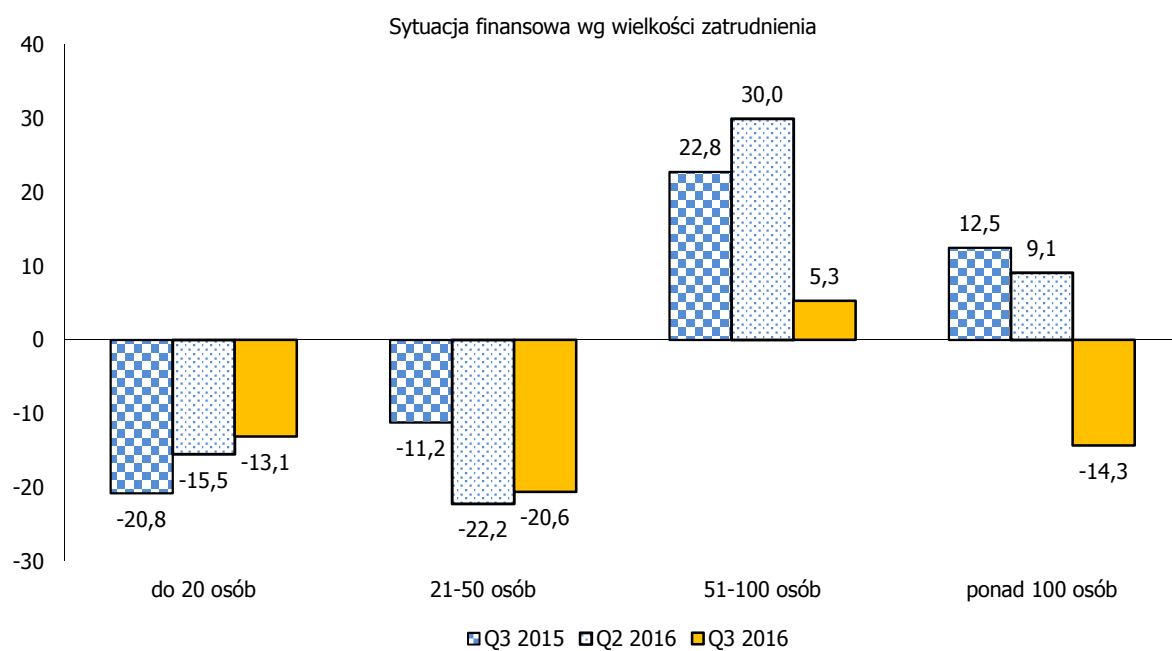
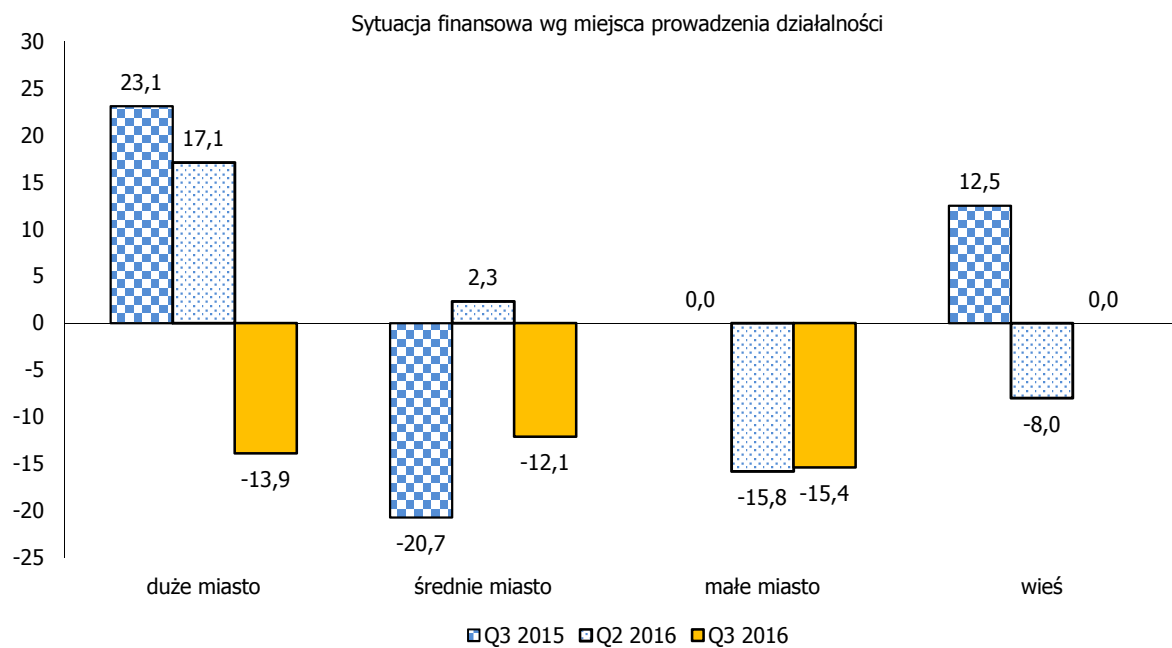

SYTUACJA FINANSOWA

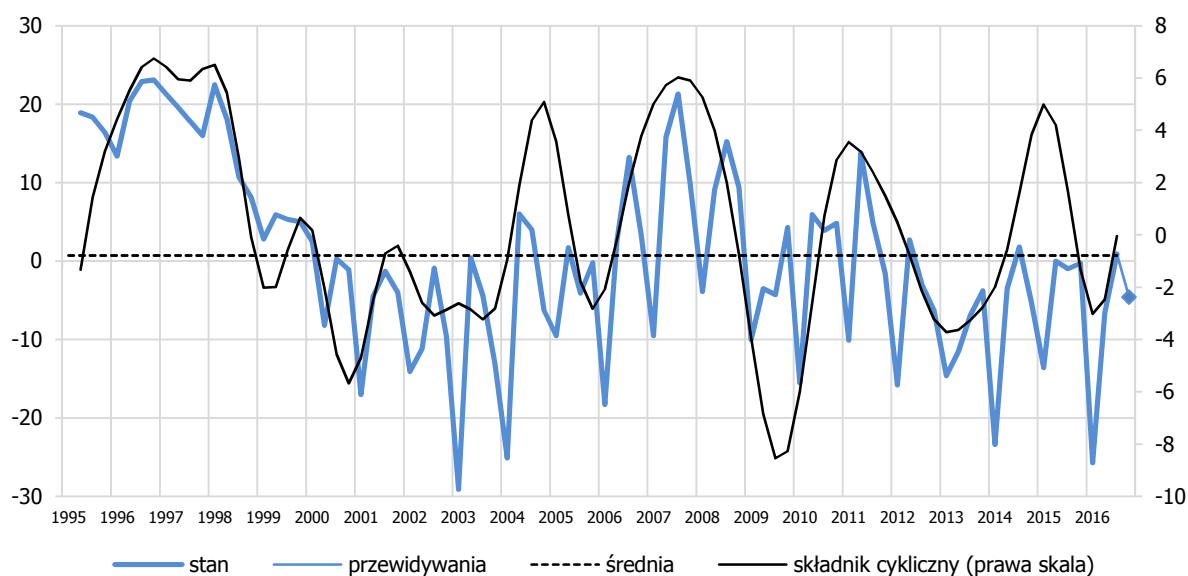

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	20,2	15,2	11,6	20,3	11,6	15,2
2. brak zmiany	60,9	63,9	57,7	59,1	65,7	61,2
3. pogorszenie	18,9	20,9	30,6	20,6	22,7	23,7
saldo (1.-3.)	1,3	-5,7	-19,0	-0,3	-11,1	-8,5

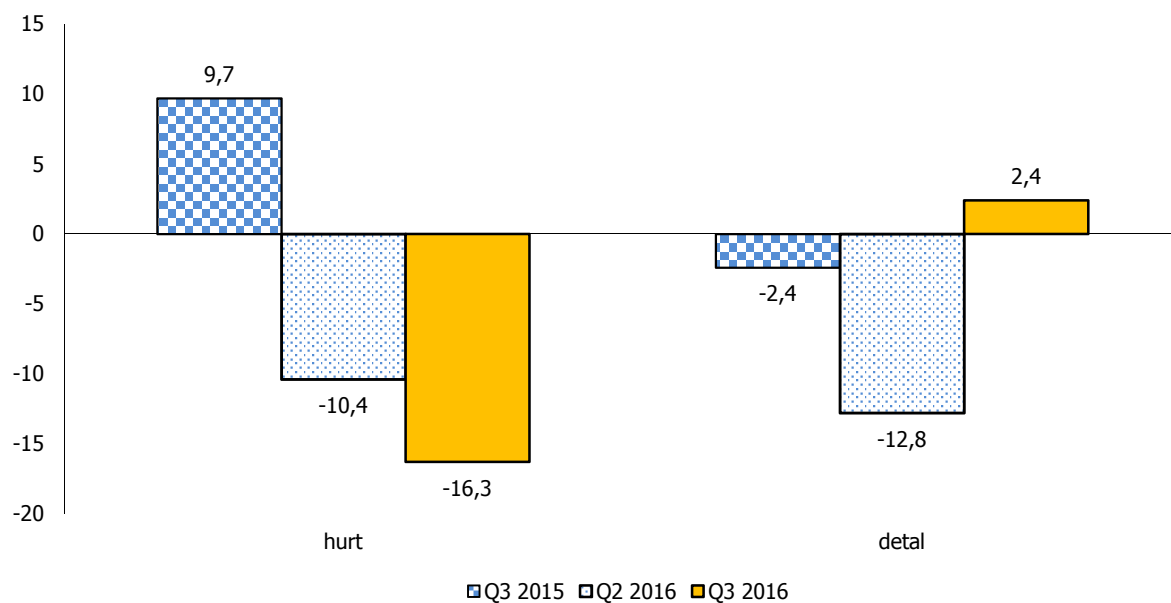

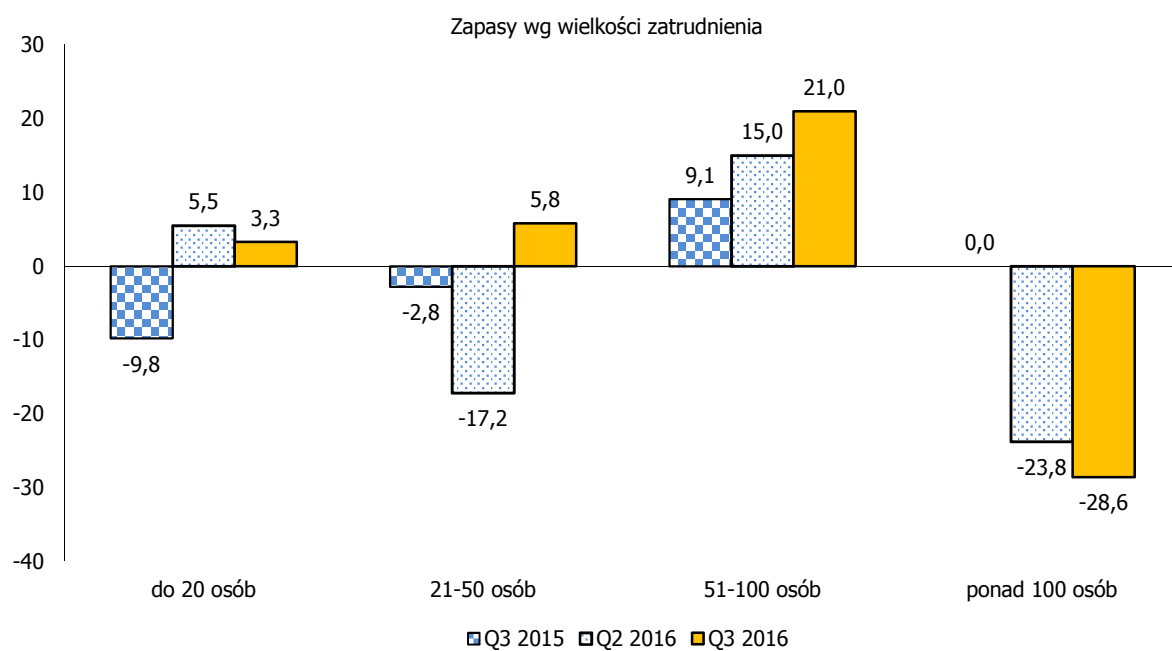
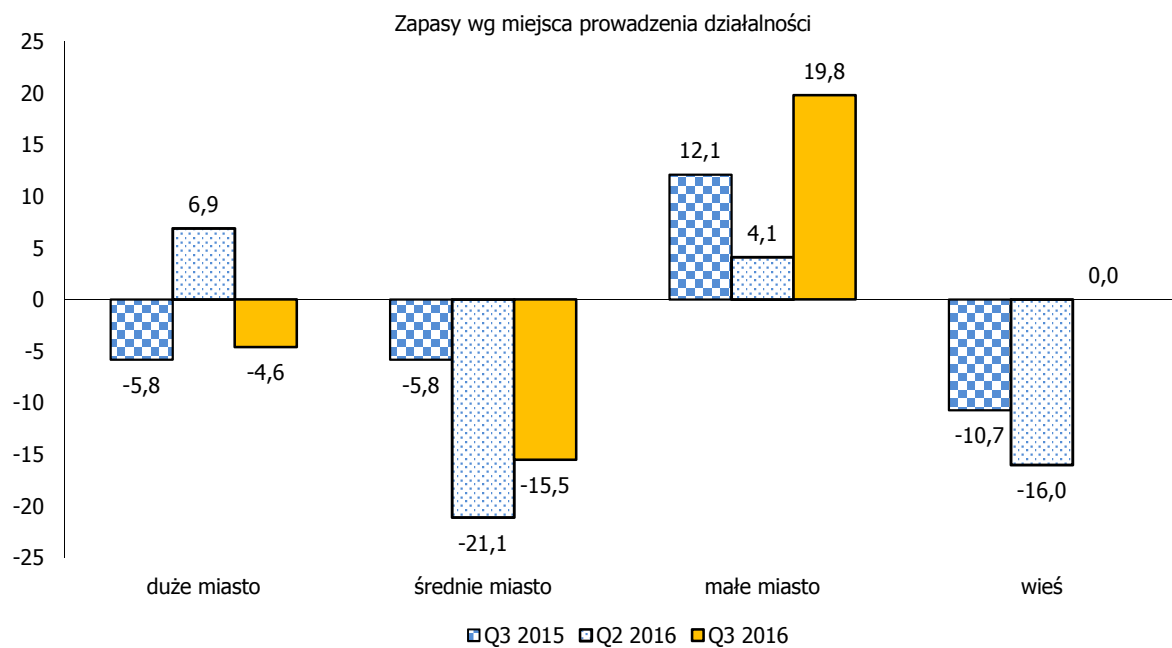
ZAPASY

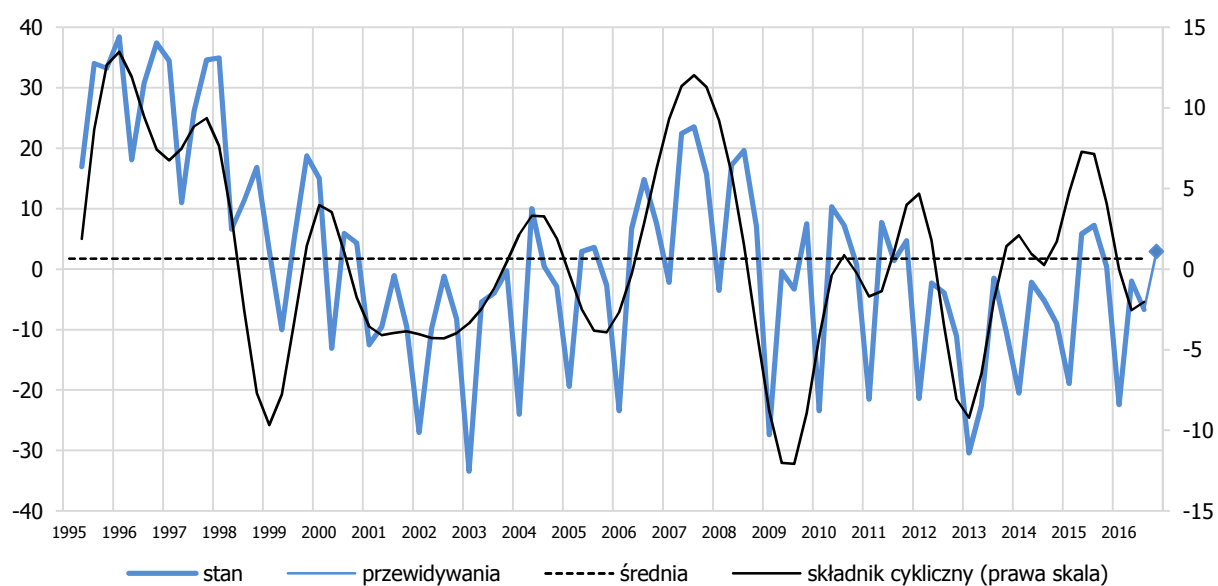
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	18,7	16,4	9,0	14,0	15,8	13,6
2. brak zmiany	61,6	66,9	56,3	65,4	69,3	68,2
3. spadek	19,7	16,7	34,7	20,6	14,9	18,2
saldo (1.-3.)	-1,0	-0,3	-25,7	-6,6	0,9	-4,6

Zapasy wg rodzaju działalności handlowej

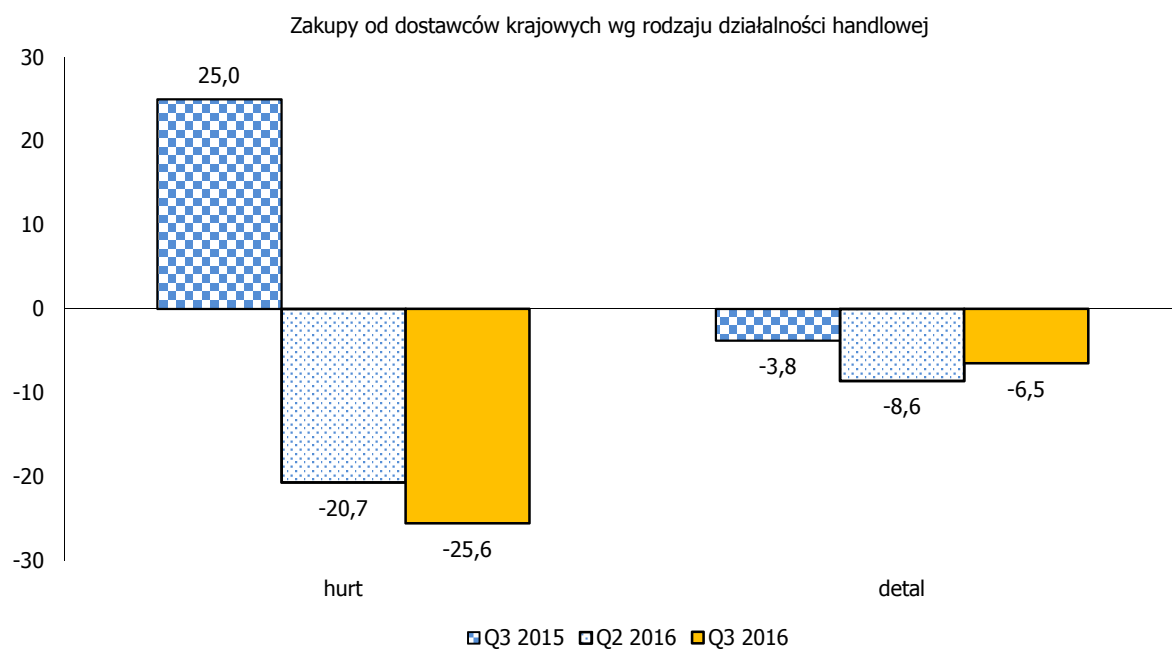

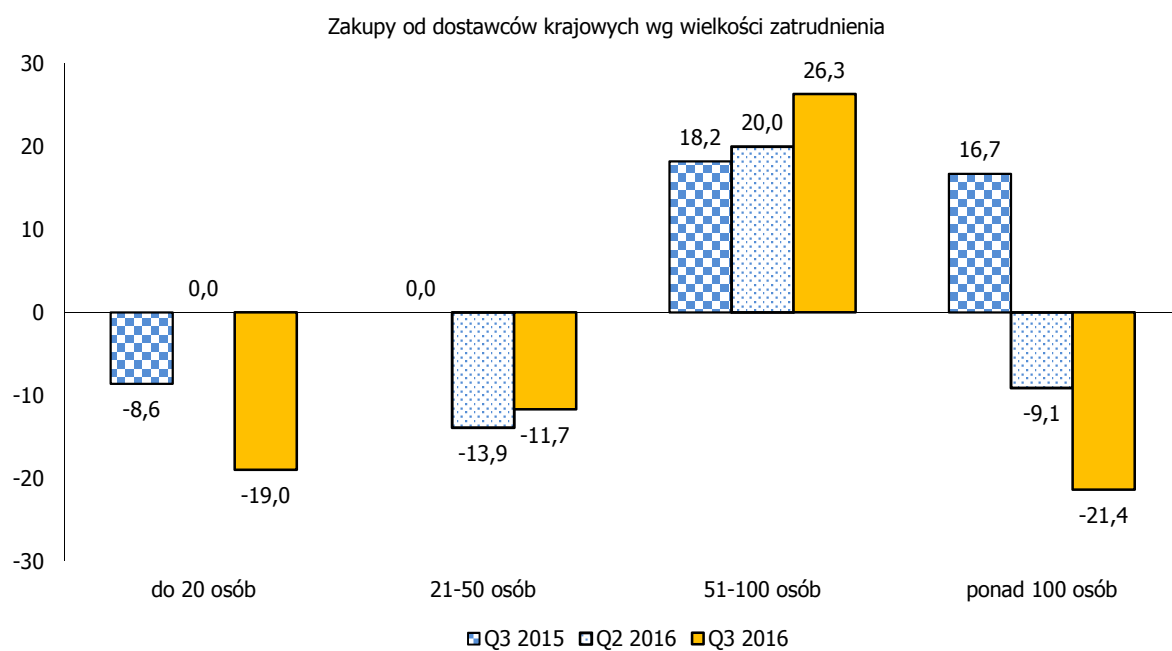
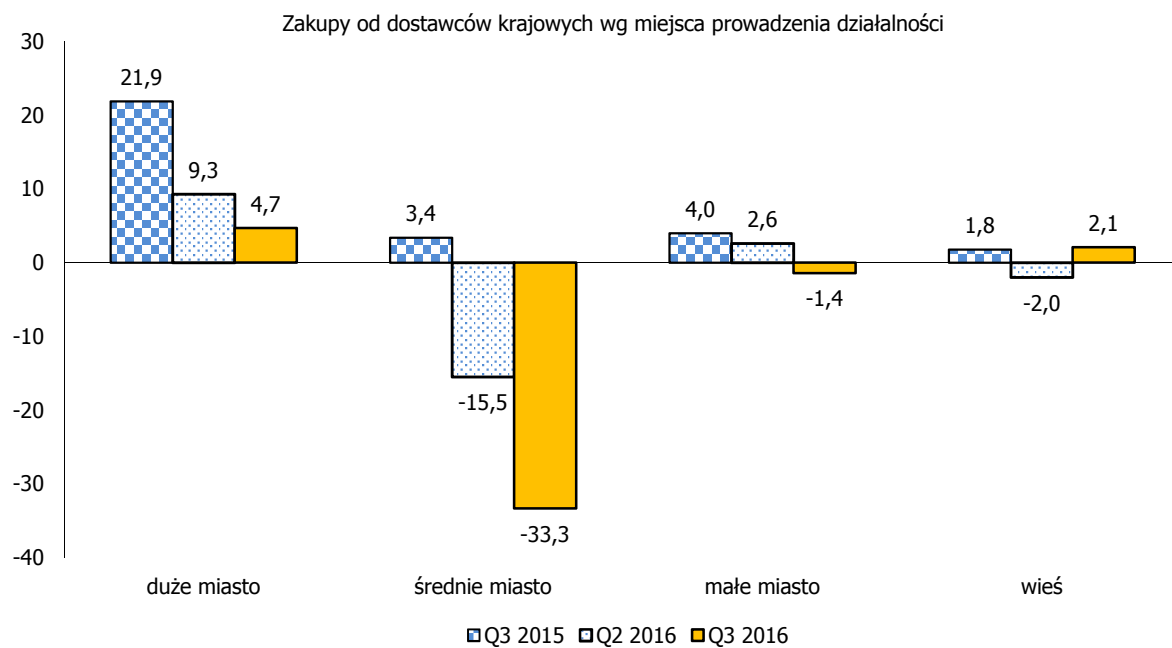

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

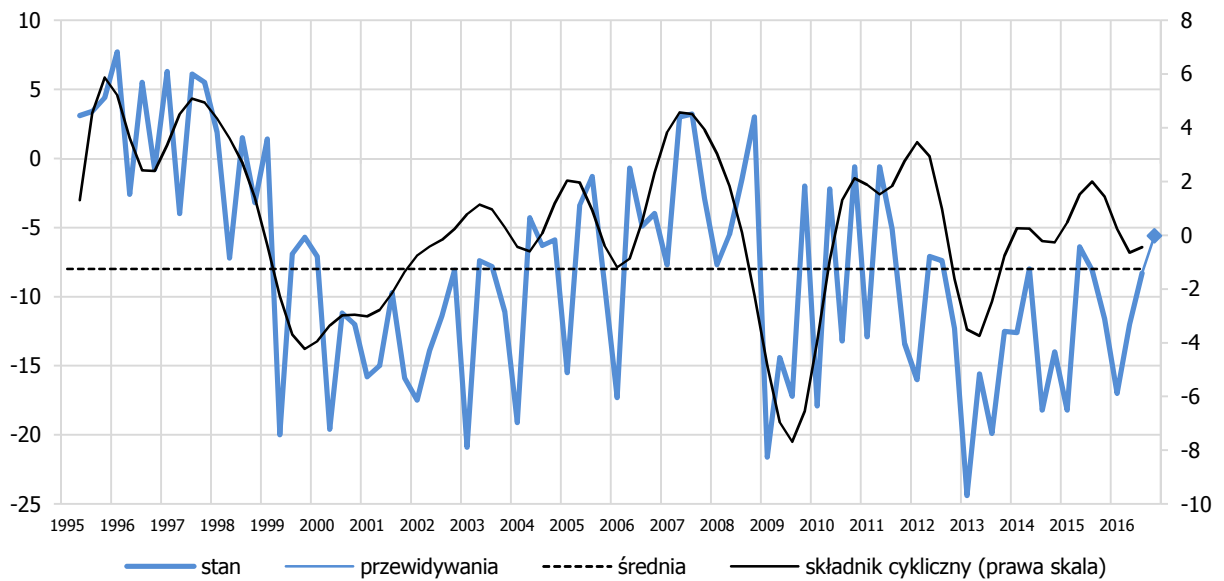

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	21,6	20,4	10,7	18,6	14,6	19,2
2. brak zmiany	63,9	59,6	56,2	60,8	64,0	64,4
3. spadek	14,4	20,0	33,1	20,6	21,3	16,3
saldo (1.-3.)	7,2	0,4	-22,4	-2,0	-6,7	2,9

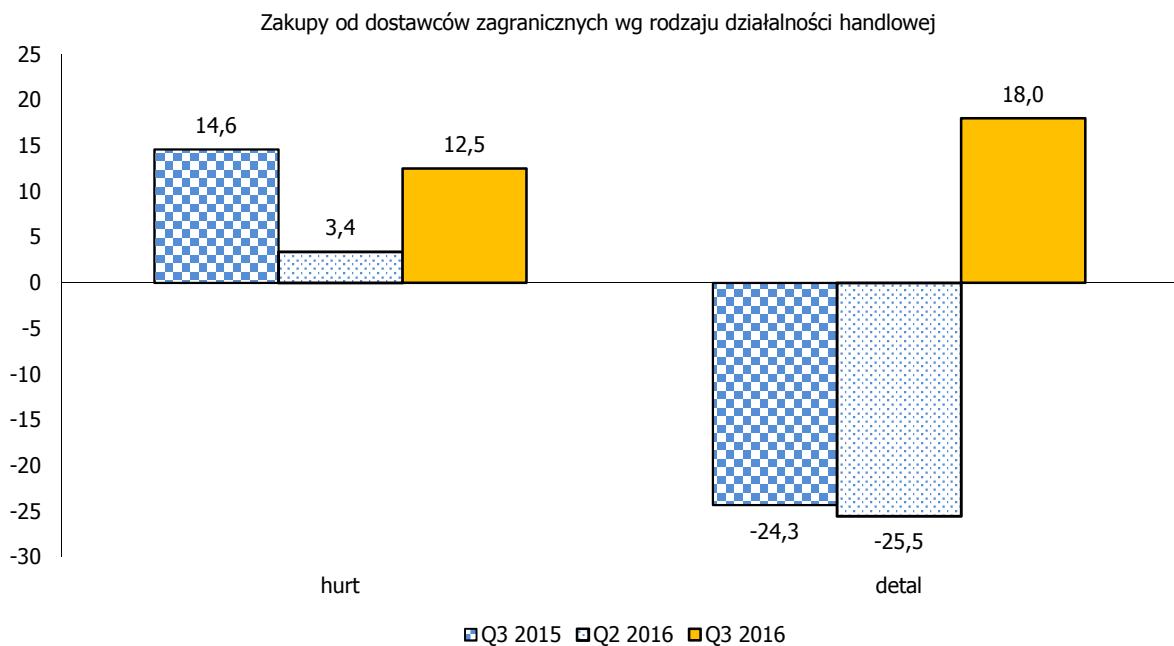

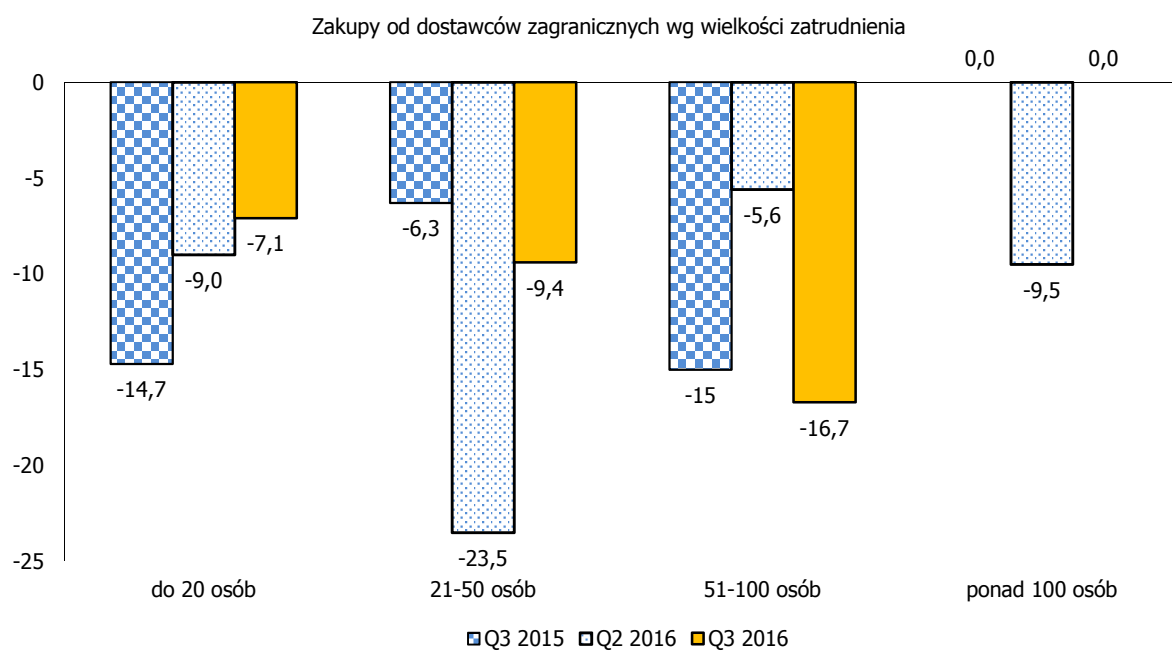
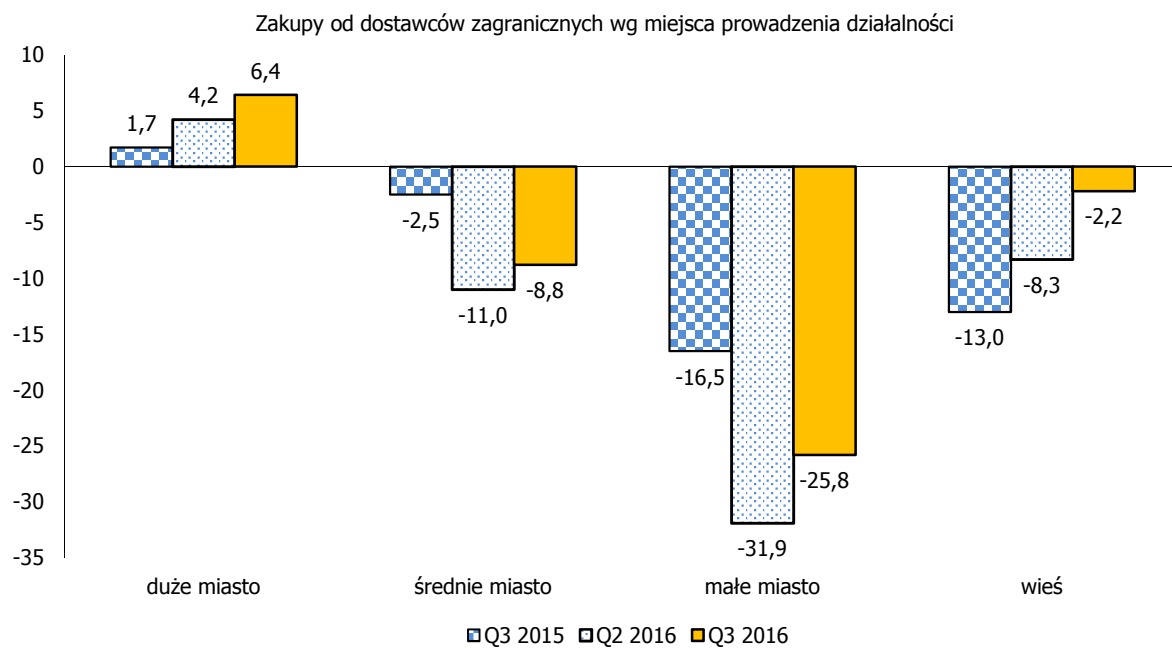

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

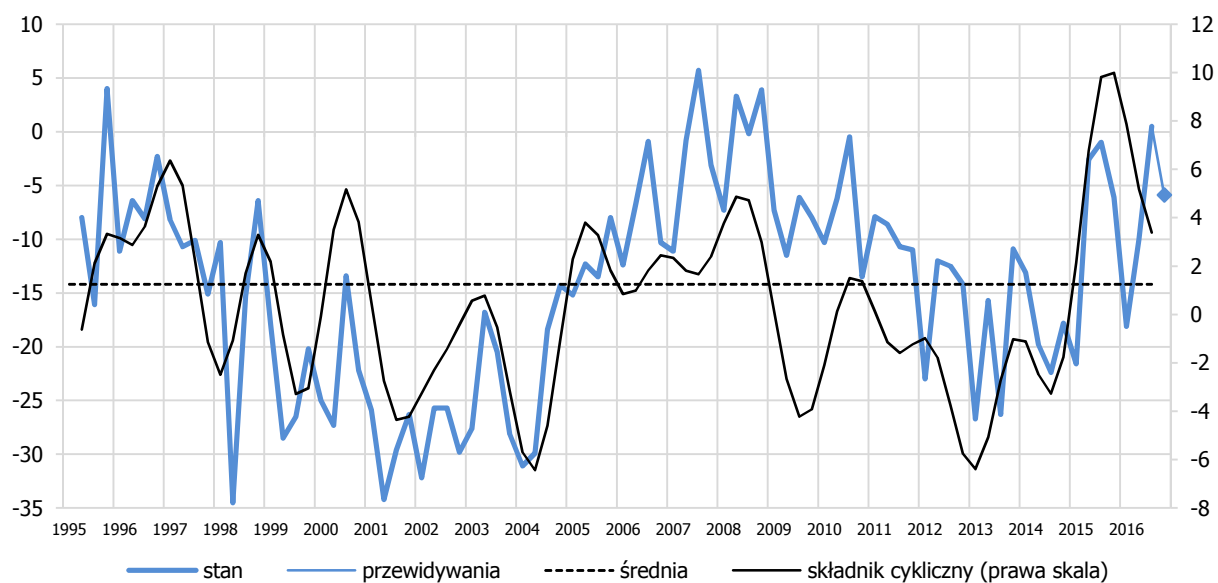

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	11,2	7,0	5,3	9,2	9,1	7,3
2. brak zmiany	69,5	74,4	72,5	69,6	73,5	79,7
3. spadek	19,3	18,6	22,3	21,2	17,4	12,9
saldo (1.-3.)	-8,1	-11,6	-17,0	-12,0	-8,3	-5,6

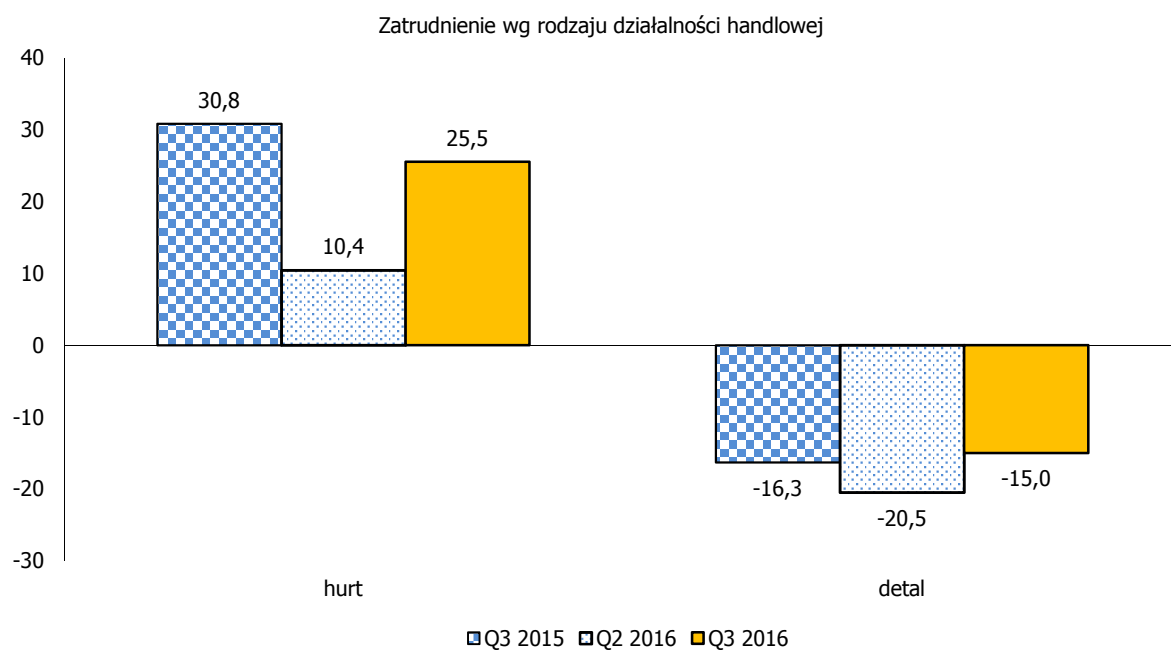

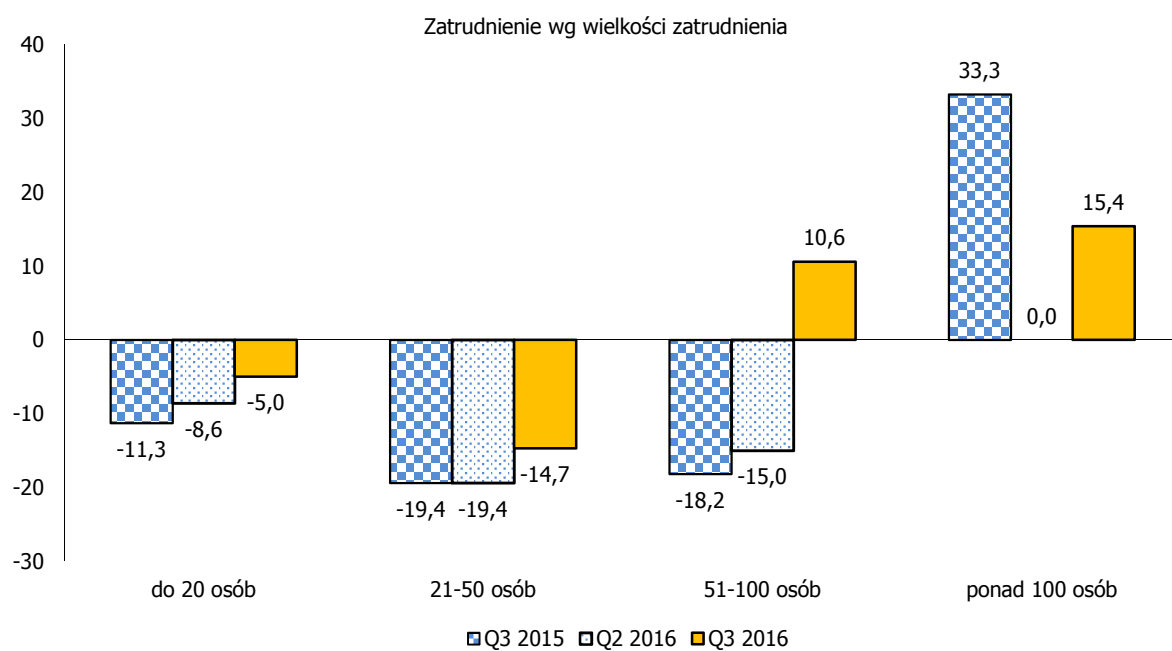
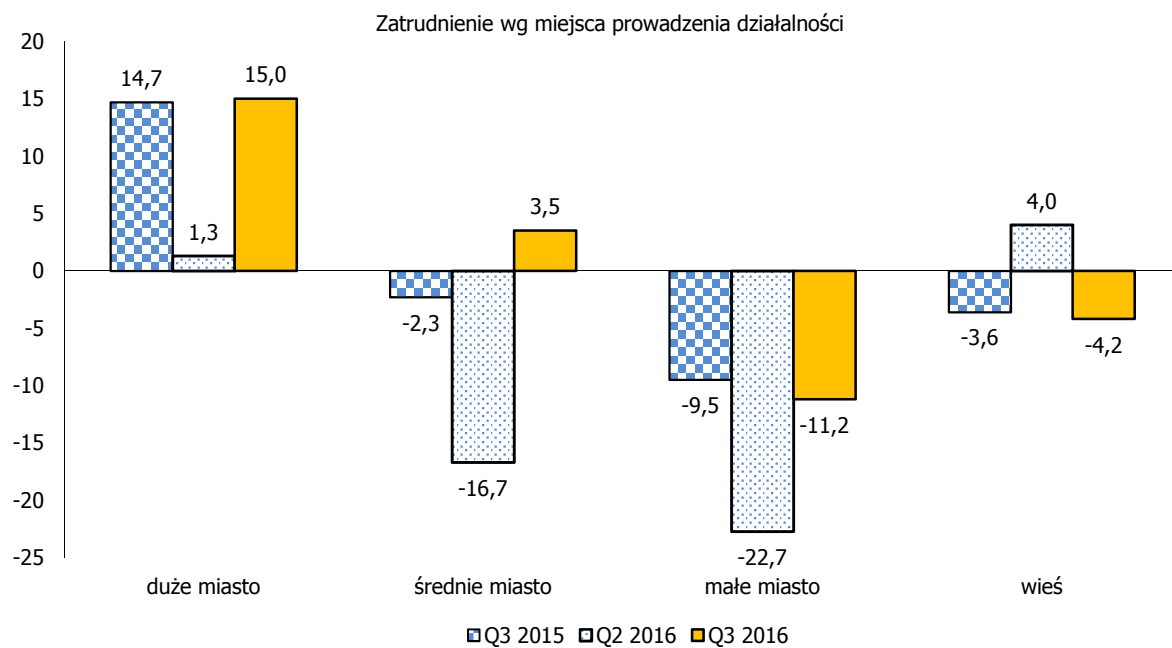

ZATRUDNIENIE

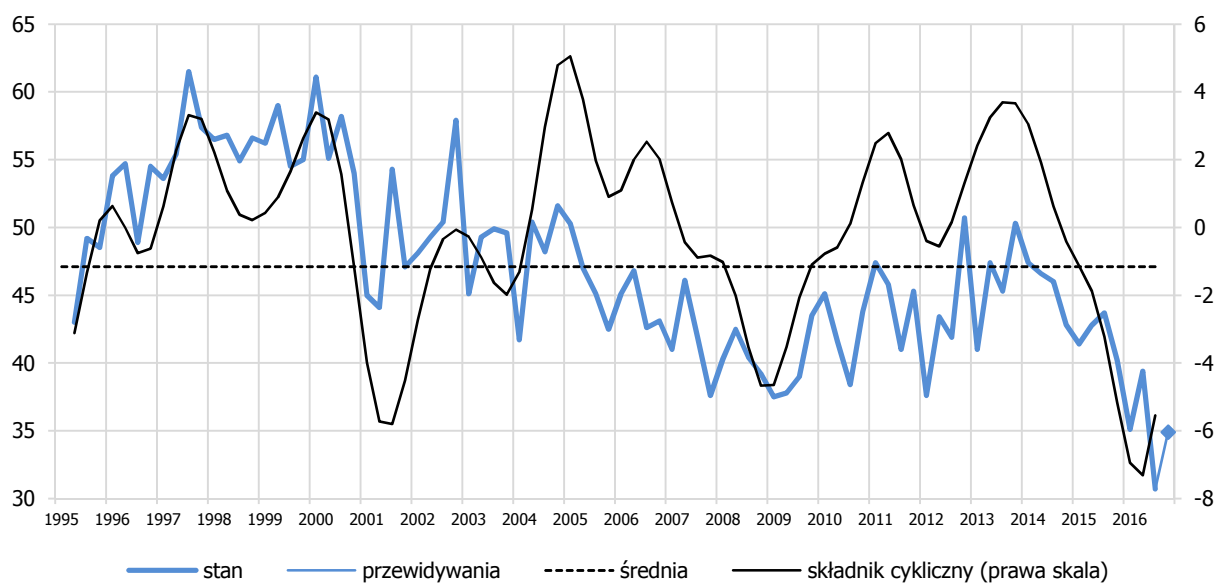

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	17,6	15,0	11,3	9,3	12,7	11,8
2. brak zmiany	63,7	63,9	59,0	71,4	75,1	70,5
3. spadek	18,6	21,1	29,7	19,3	12,2	17,7
saldo (1.-3.)	-1,0	-6,1	-18,1	-10,0	0,5	-5,9

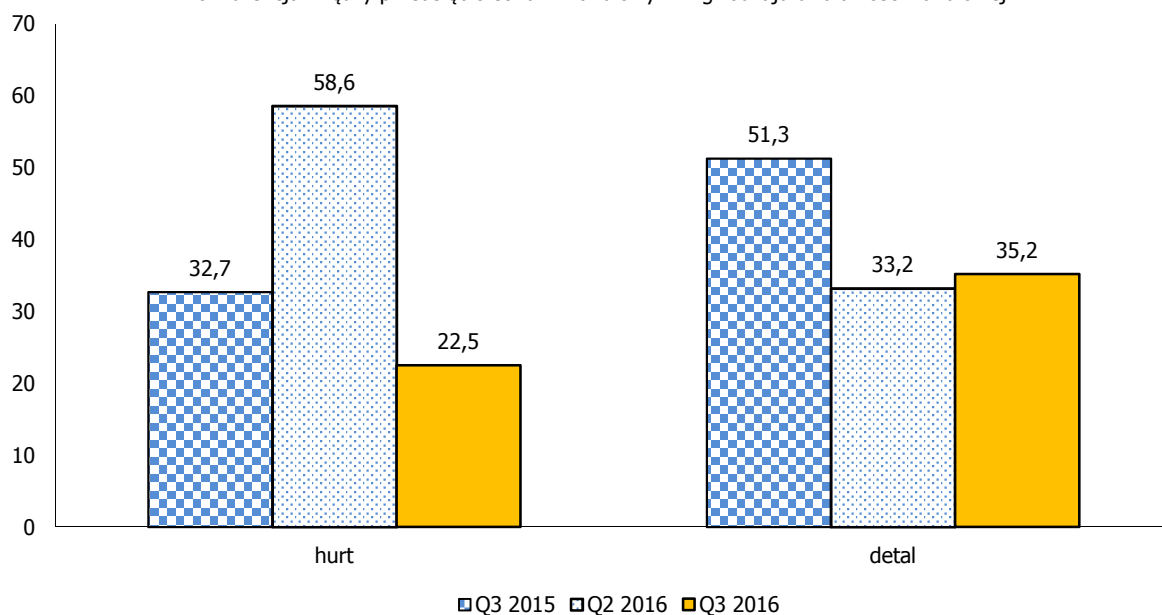

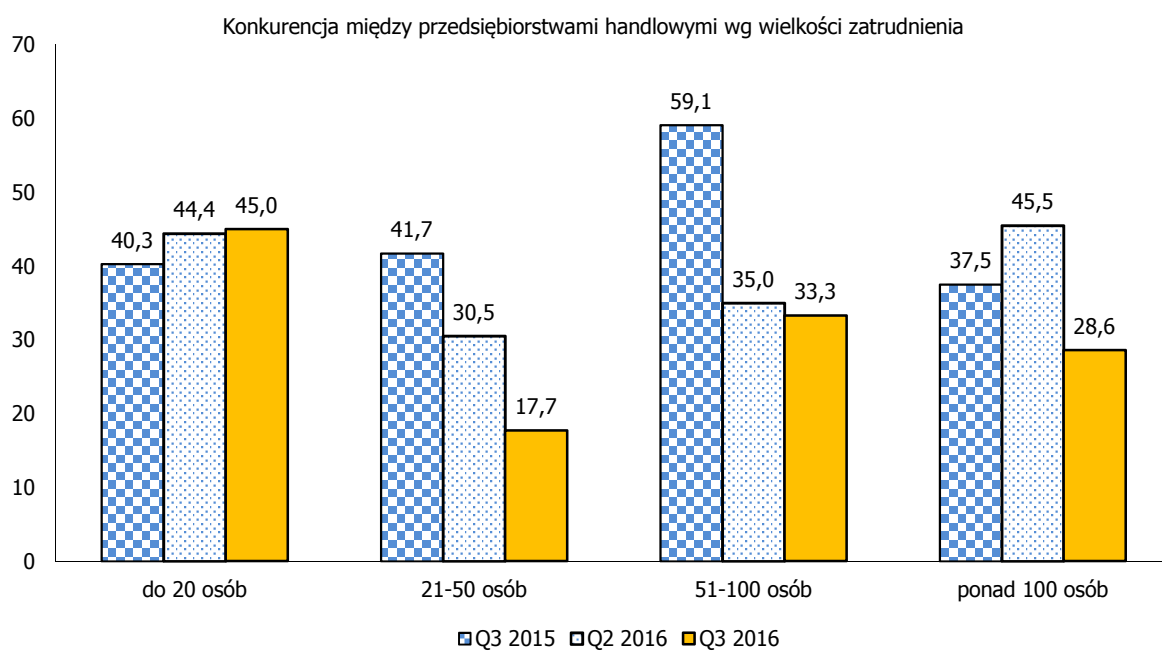
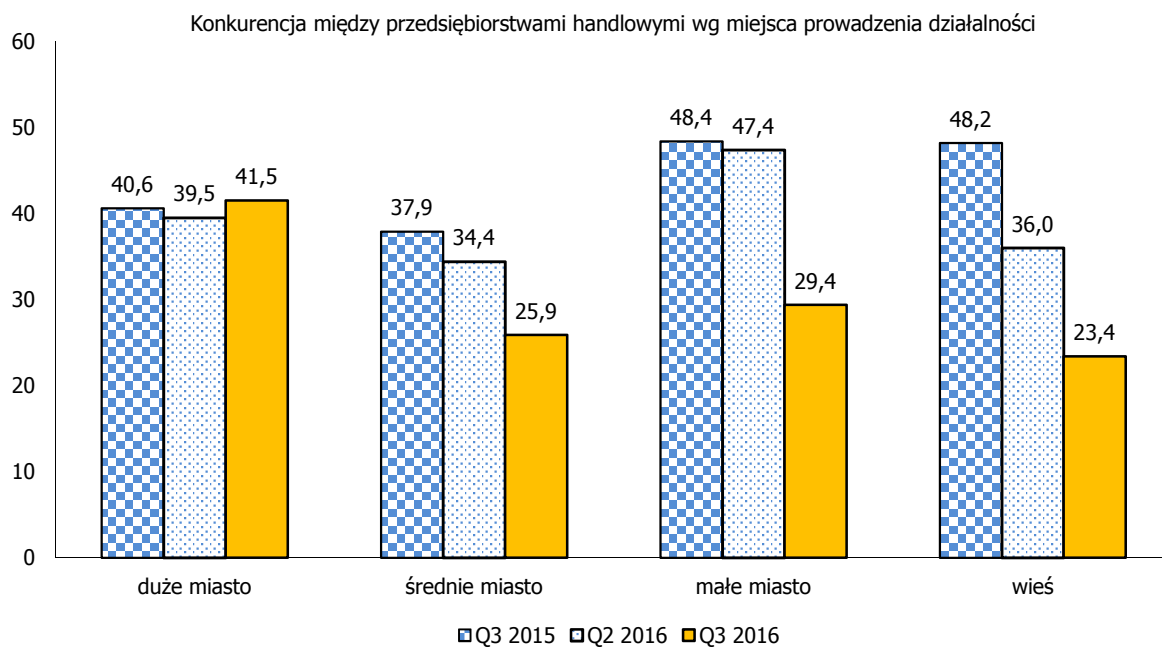
KONKURENCJA POMIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

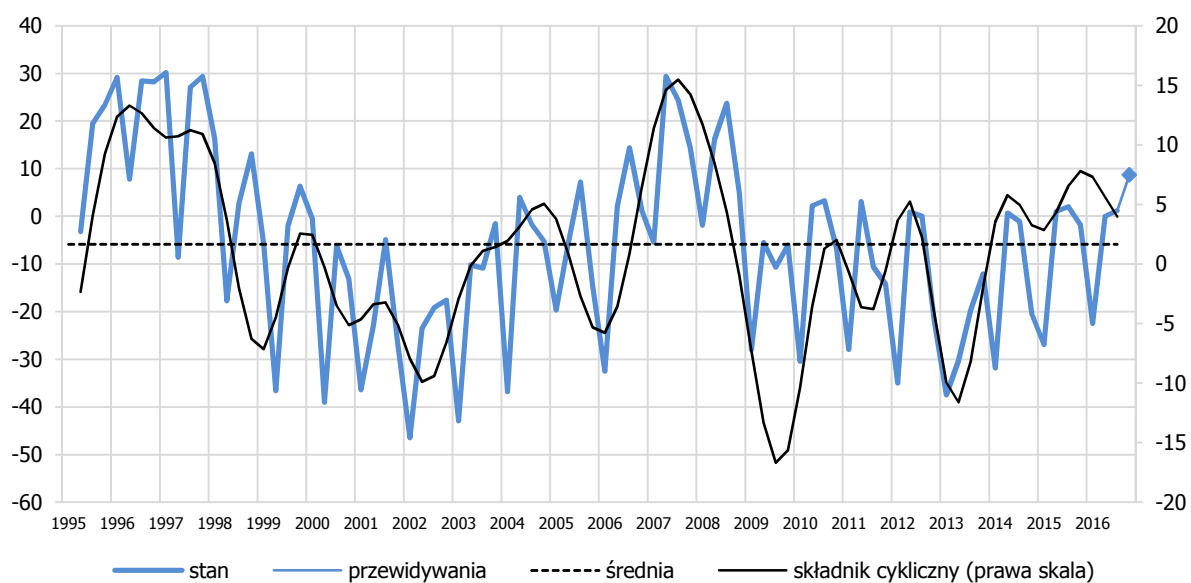
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	45,3	41,6	36,2	40,1	33,2	37,0
2. brak zmiany	53,1	56,9	62,8	59,2	64,3	60,9
3. spadek	1,6	1,4	1,1	0,7	2,5	2,1
saldo (1.-3.)	43,7	40,2	35,1	39,4	30,7	34,9

Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg rodzaju działalności handlowej

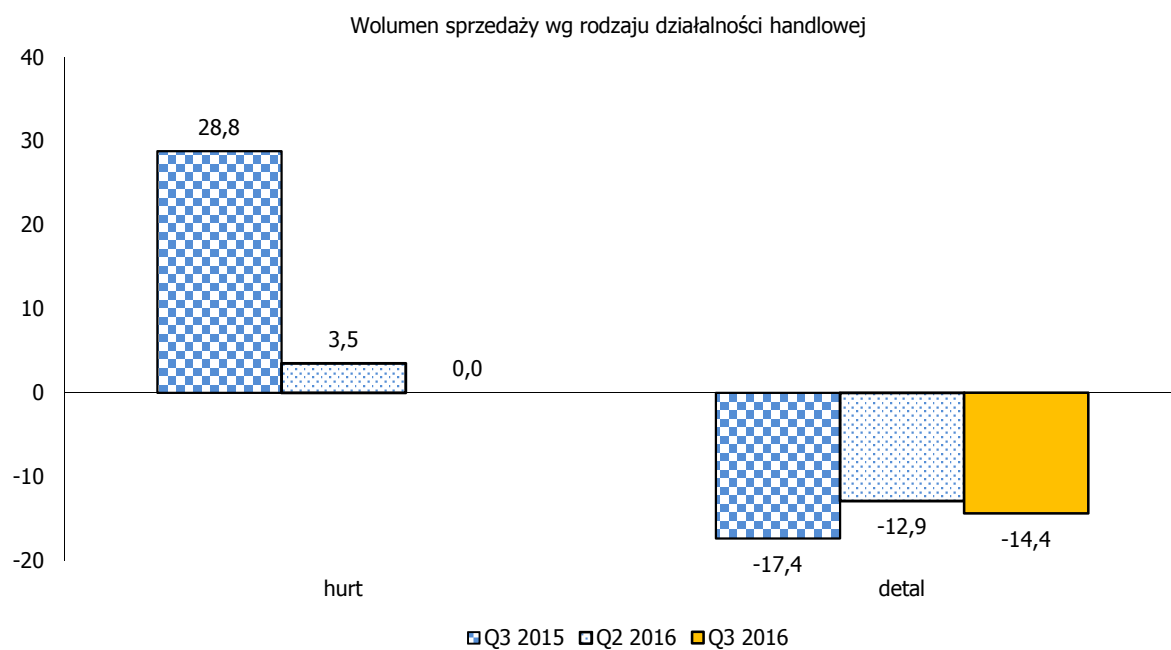

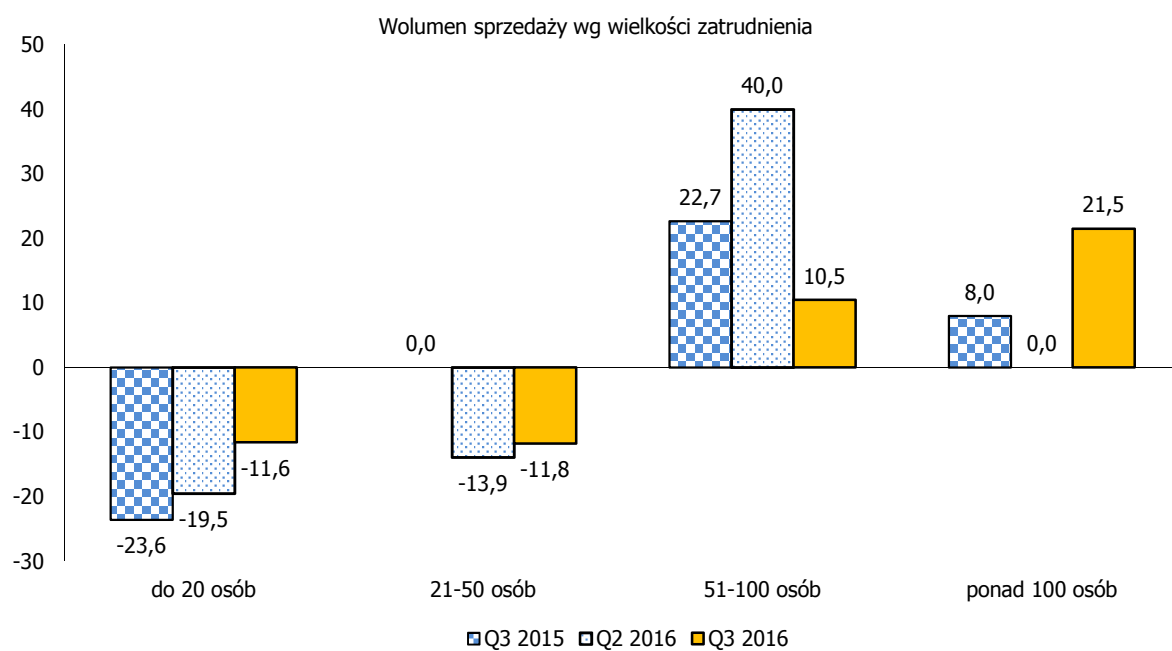
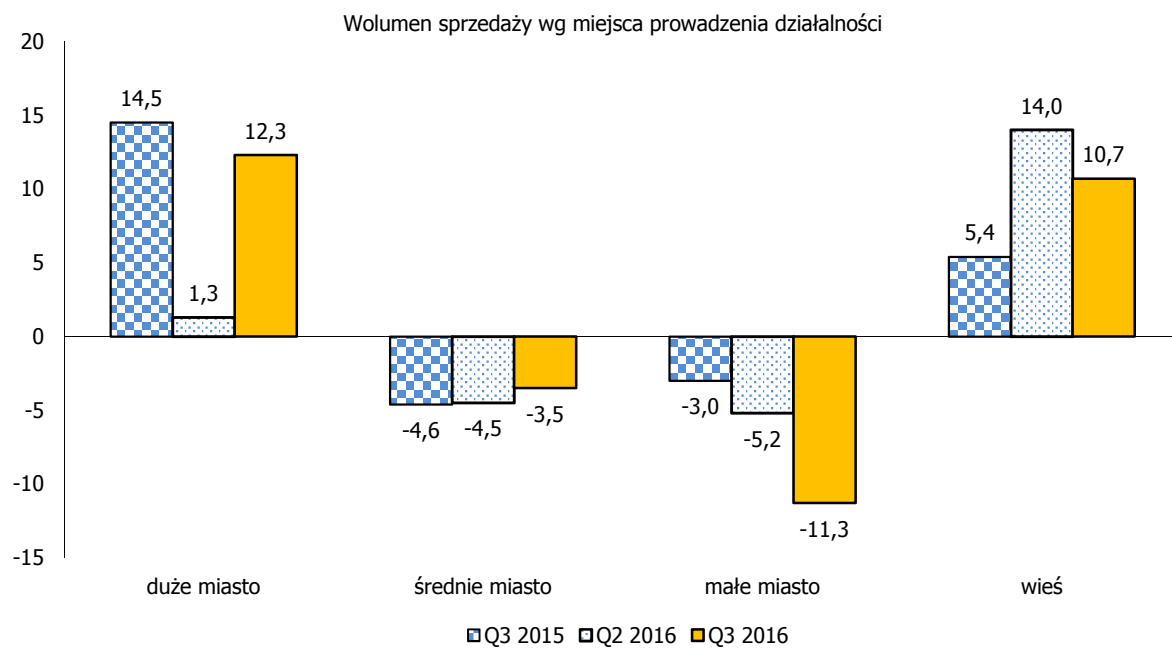

WOLUMEN SPRZEDAŻY

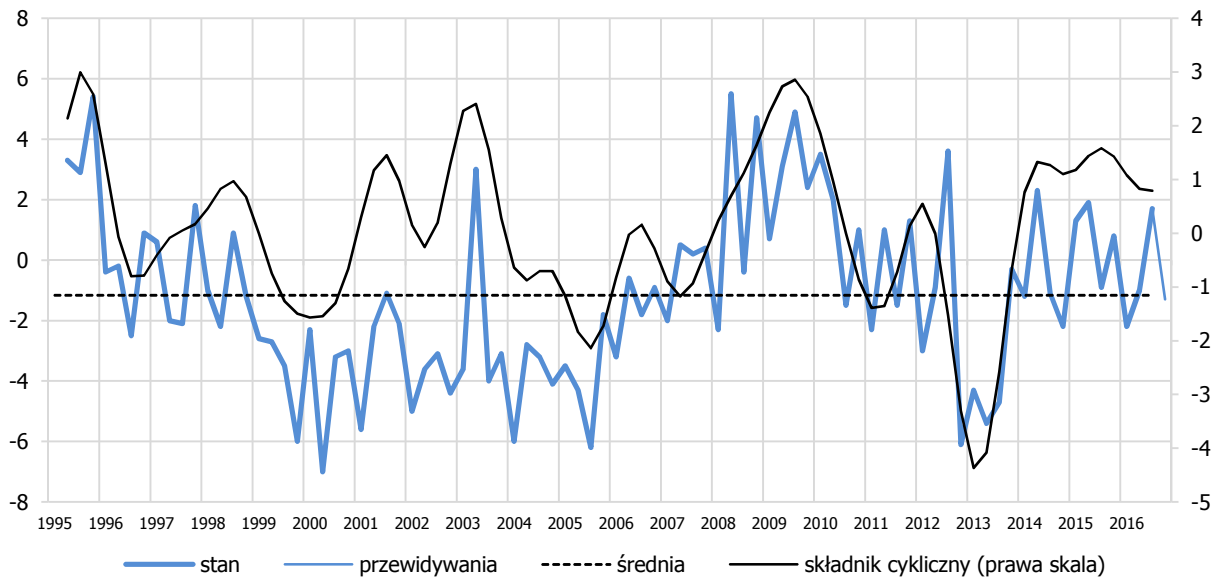

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	24,8	23,9	17,3	28,1	23,2	30,3
2. brak zmiany	52,4	50,4	43,0	43,8	54,8	48,1
3. spadek	22,8	25,7	39,8	28,1	22,0	21,6
saldo (1.-3.)	2,0	-1,8	-22,5	0,0	1,2	8,7

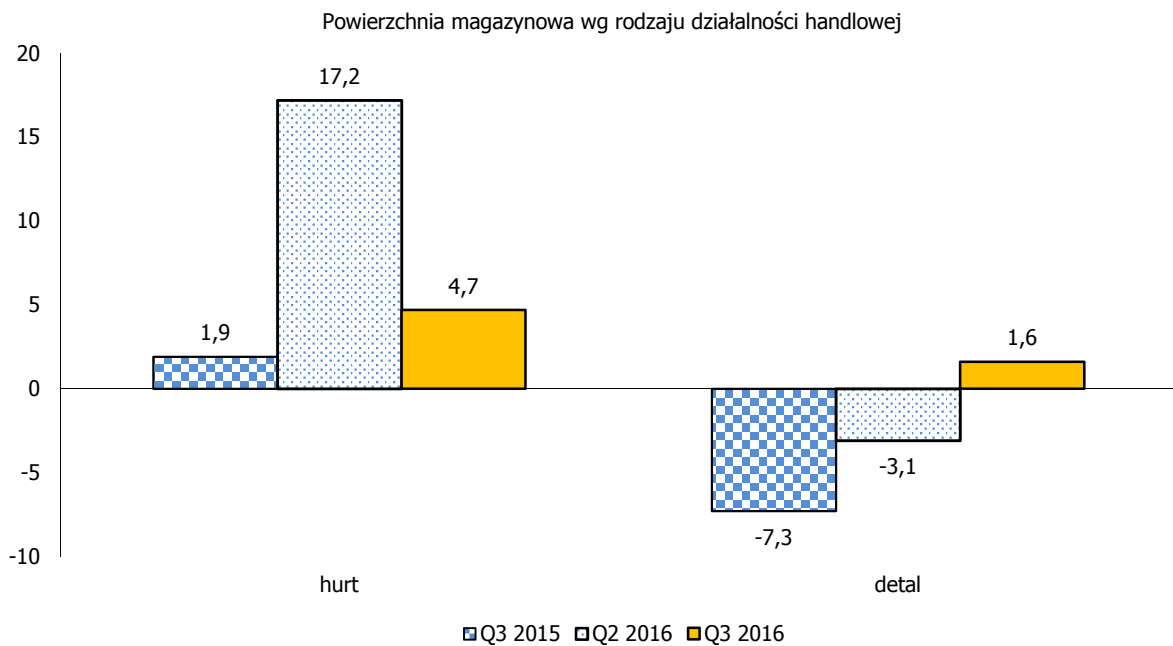

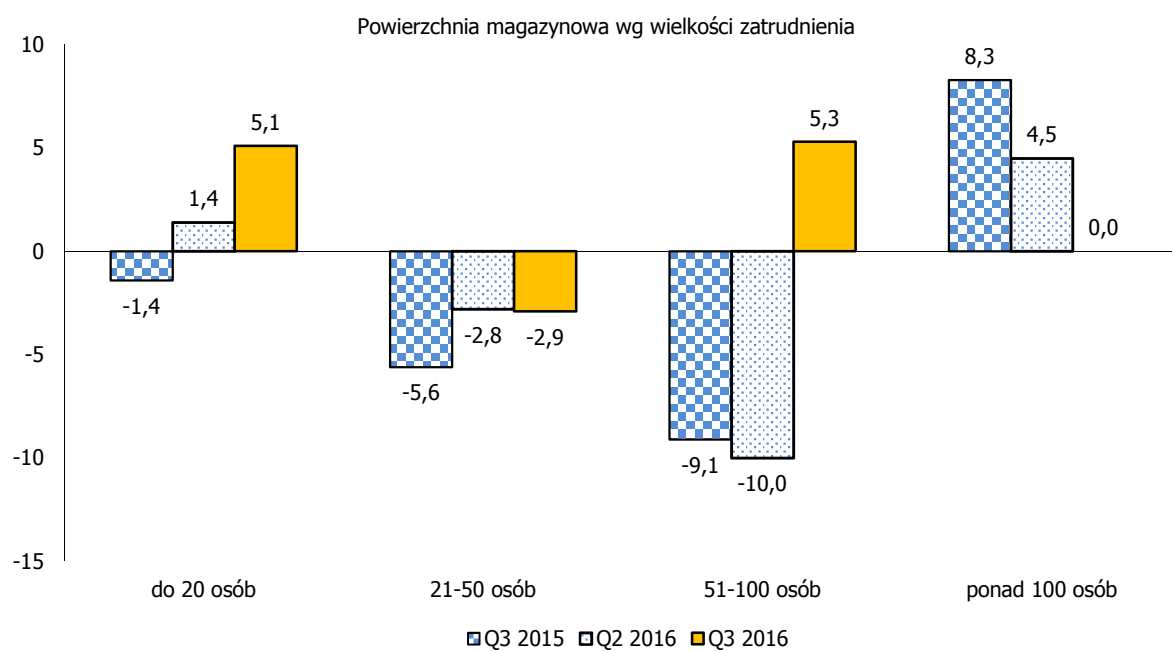
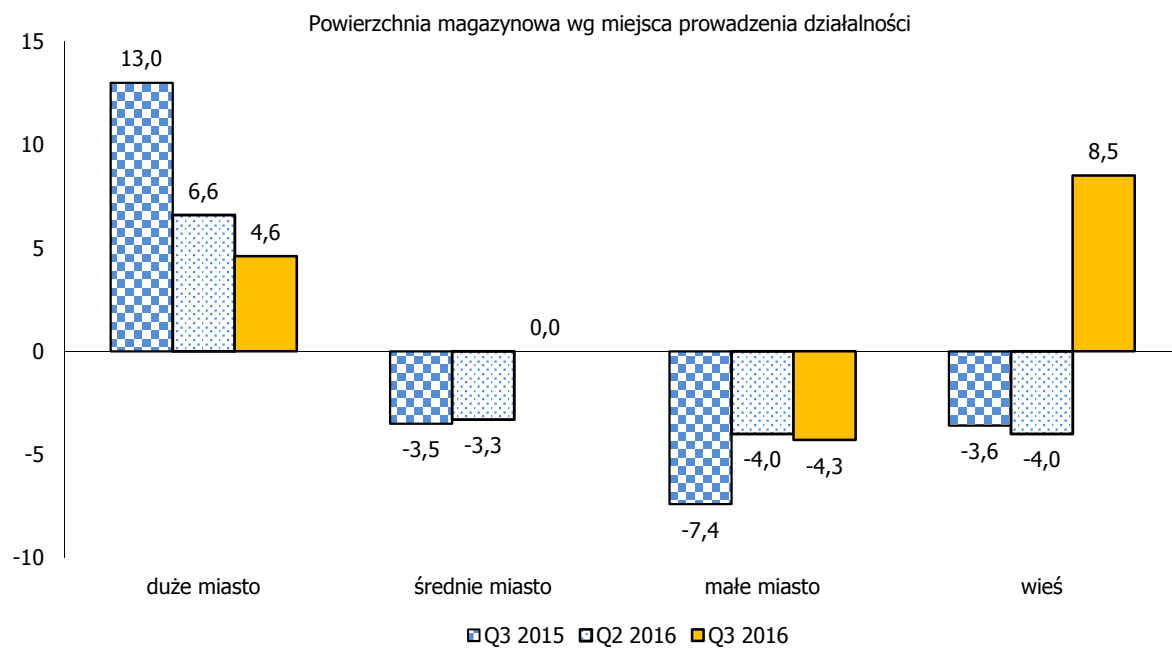

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

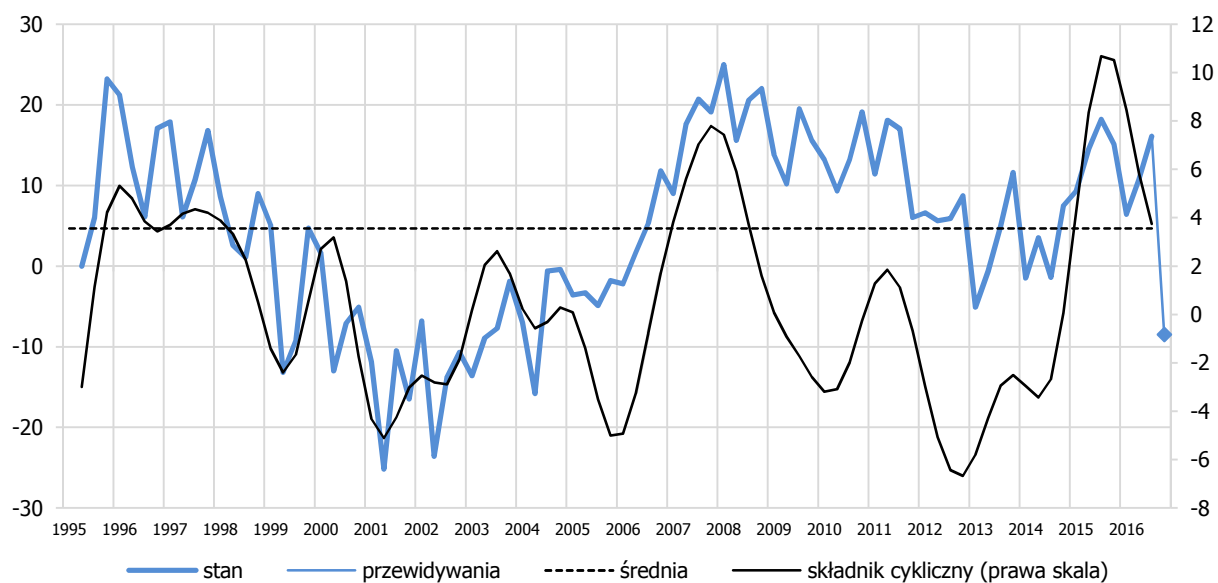

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	3,3	5,4	3,2	2,1	4,2	4,2
2. brak zmiany	92,5	90,0	91,4	94,8	93,3	90,3
3. spadek	4,2	4,6	5,4	3,1	2,5	5,5
saldo (1.-3.)	-0,9	0,8	-2,2	-1,0	1,7	-1,3

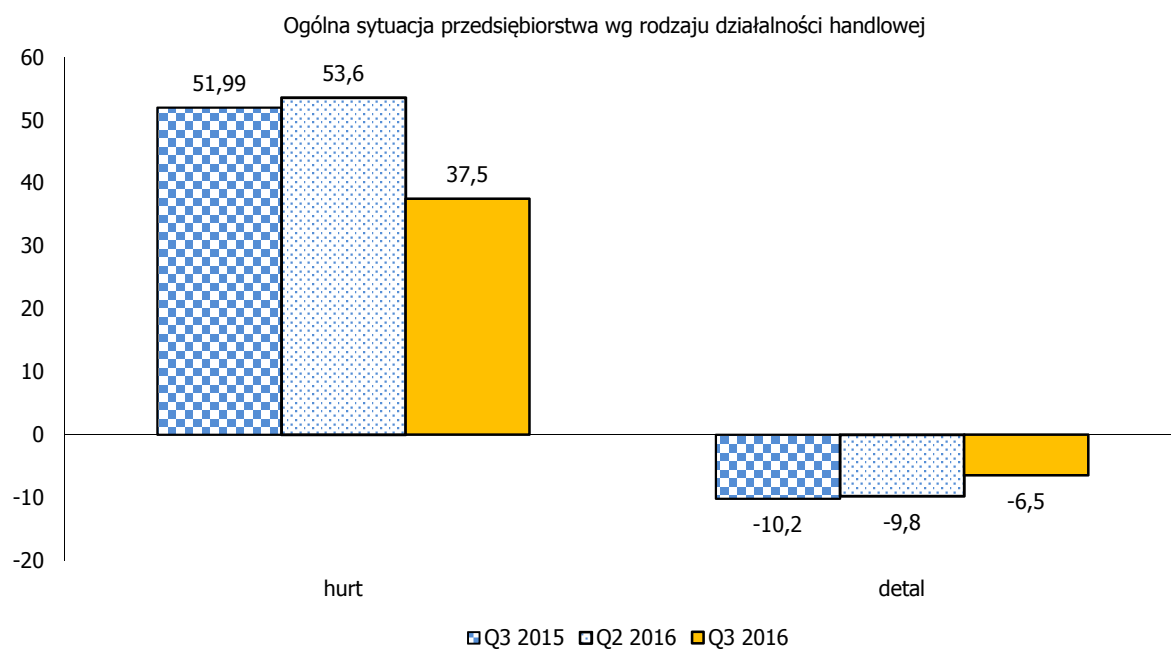

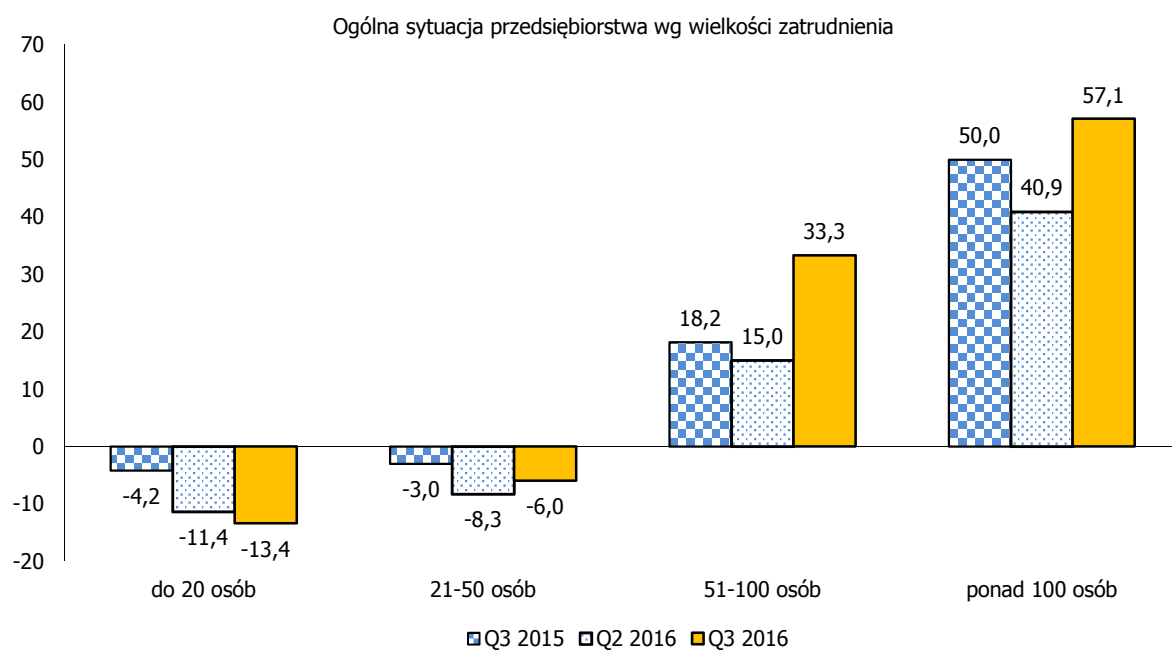
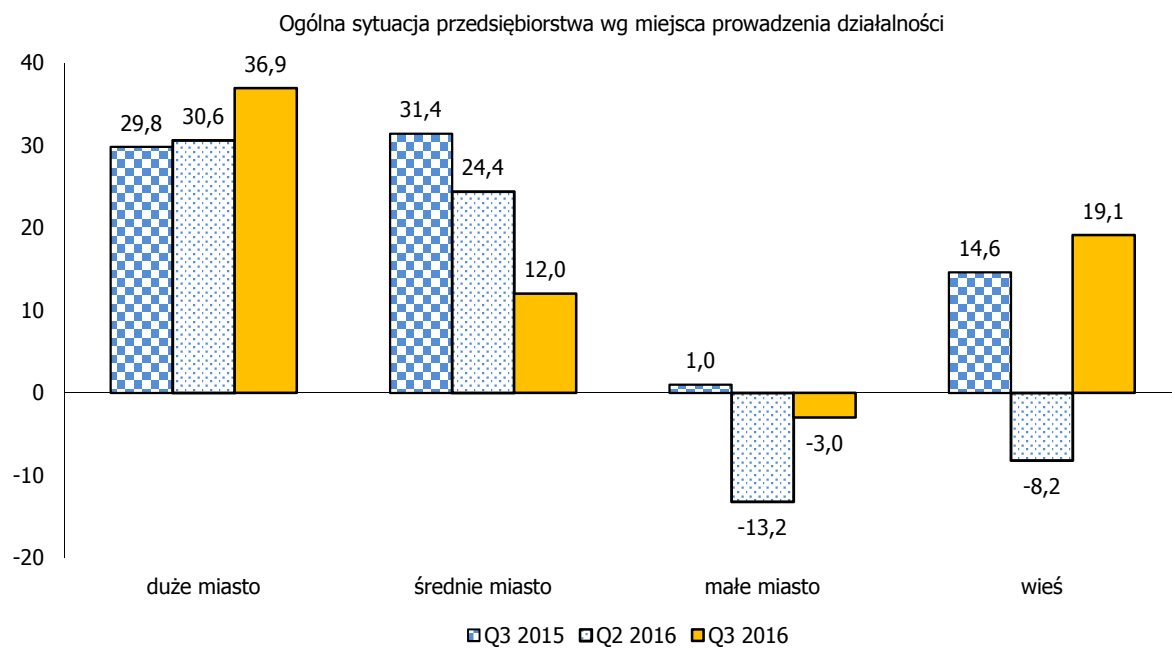

OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	30,1	27,6	21,0	25,2	31,4	12,3
2. brak zmiany	57,9	59,9	64,4	60,3	53,4	66,9
3. pogorszenie	11,9	12,5	14,6	14,5	15,3	20,8
saldo (1.-3.)	18,2	15,1	6,4	10,7	16,1	-8,5

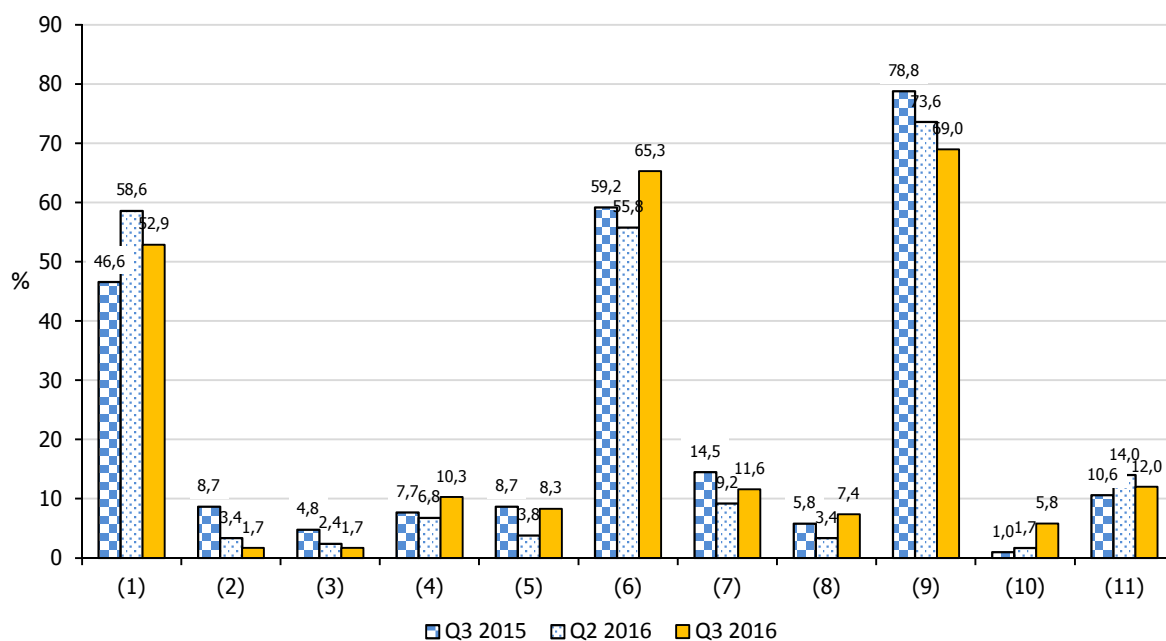

CENY TOWARÓW

	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wzrost	28,5	23,1	24,6	30,9	27,6
o więcej	7,4	6,6	5,7	9,0	6,7
o tyle samo	10,7	6,6	12,1	11,5	9,6
o mniej	10,4	9,9	6,8	10,4	11,3
2. brak zmiany	57,9	69,3	65,1	55,2	60,3
3. spadek	13,6	7,7	10,3	13,9	12,1
saldo (1.-3.)	14,9	15,4	14,3	17,0	15,5

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

IV. SUMMARY

In the 3rd quarter of 2016 business situation in the trade sector deteriorated in comparison with the previous quarter. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly decreased by 3.8 pts to +2.1 pts. It is however 0.8 pts up from the respective 2015 figure, and higher than the third-quarters' average over the last ten years, which amounts to +0.1 pts. The changes of IRGTRD varied depending on the business profile of trading companies. A decrease in IRGTRD was recorded for trade of food and beverages articles, household appliances and articles. The highest indicator was recorded for trade of household appliances and articles, and textiles and clothing.

The balance of overall standing of trading enterprises decreased, compared to the previous quarter, by 7.7 pts, and amounted to -7.0 pts, the figure lower by 9.3 pts than recorded one year earlier. The assessment of overall situation of trading enterprises was in line with their financial standing – the balance of the latter amounted to -11.1 pts. The balance of purchases from domestic suppliers decreased by 4.7 pts, and the balance of purchases from foreign suppliers increased by 3.7 pts. The balance of employment increased by 10.5 pts. Trading enterprises assessed their overall standing in the 3rd quarter of 2016 as good, and the balance amounted to +16.1 pts.

In the 3rd quarter of 2016, as compared to the previous quarter, 27.6 % of trading companies increased their selling prices (of which 6.7 % reported price increases higher than a quarter earlier, 9.6 % – the same, and 11.3 % – smaller increases), 60.3 % of traders did not change prices, and 12.1 % lowered their prices.

Although the indicator declined (when compared to the last quarter), as well as the balances of the change in firms' general and financial situation and domestic purchases, firms are optimistic, and assess their economic standing as good. However, they expect it to worsen over the next 6 months.